

Vlaams
Parlement

vergadering **C195**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 2 april 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de begeleiding van langdurig werkzoekenden en het systeem van tendering – 1493 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de ontslagen bij Levanto – 1520 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de verloning van mandaten in het kader van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) – 1664 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de financiering van het Europese Investeringsplan en de gevolgen daarvan voor het Vlaamse beleid en de begroting door het schrappen van middelen bij Horizon 2020 – 1695 (2014-2015)	13
VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de noodzaak om drempels voor de vierde industriële revolutie weg te werken – 1728 (2014-2015)	16
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord inzake ontworpen steunzones – 1544 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het samenwerkingsakkoord rond de specifieke steun aan ontworpen zones – 1687 (2014-2015)	23

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de begeleiding van langdurig werkzoekenden en het systeem van tendering – 1493 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de ontslagen bij Levanto – 1520 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Minister, op woensdag 11 maart, ondertussen ruim twee weken geleden, kondigden de sociale ondernemingen Levanto en Educar aan dat ze 24, respectievelijk 15 mensen moesten ontslaan ten gevolge van uw gewijzigd beleid om langdurig werklozen sneller te laten doorstromen naar bedrijven. U kiest ervoor om werkzoekenden een opleiding te geven op de werkvloer en niet zozeer bij sociale ondernemingen, waar de werkzoekenden nu gedurende één jaar opleiding, werkervaring en begeleiding krijgen in hun zoektocht naar werk.

In één adem wordt het nieuwe stelsel van tendering aangeklaagd. Nochtans hebt u te kennen gegeven dat u hiermee 5000 mensen kunt helpen in plaats van de huidige 2200. Bovendien kunnen de leerwerkbedrijven inschrijven op deze VDAB-tender. Dit boezemt blijkbaar echter angst in bij deze ondernemingen, die nochtans prat kunnen gaan op flink wat ervaring.

In de Gazet van Antwerpen klaagt de directeur van Educar aan dat het nieuwe systeem van de korte voortrajecten en opleidingen binnen de bedrijven enkel zal zijn weggelegd voor de sterksten, terwijl de zwaksten in de kou blijven staan. Daartegenover plaatst u de stelling dat de nieuwe trajecten twaalf tot achttien maanden zullen duren, tijdens dewelke mensen effectief worden begeleid als werkzoekende naar een job. Het objectief is om mensen nog sneller naar werk te kunnen toeleiden.

Vanuit Levanto komt er kritiek op de praktische invulling van het systeem. Daarover zou nog heel wat onduidelijkheid bestaan vanuit de VDAB. Tevens zou het moeilijk worden om voldoende werkgevers te vinden die ervoor openstaan om deze groep een stage aan te bieden.

De kritiek van de leerwerkbedrijven is mede opmerkelijk omdat ze met u aan tafel hebben gezeten en omdat u stelde goed gesproken te hebben met de sector om hun bezwaren mee te nemen.

Minister, wat waren de belangrijkste bezwaren van de sector tijdens de gesprekken over het nieuwe systeem en in welke mate hebt u hiermee rekening gehouden?

Zijn er indicaties dat de huidige sociale ondernemingen een concurrentienadeel zouden hebben in het nieuwe systeem van tendering?

Klopt het dat er nog heel wat onduidelijkheid bestaat vanuit de VDAB over de praktische invulling van het nieuwe systeem? Zo ja, op welke punten en zal dit op korte termijn worden rechtgezet?

Bestaat er een risico dat er onvoldoende werkgevers zullen worden gevonden om stages aan te bieden?

Hebt u onderzocht of de kritiek van de sociale ondernemingen steek houdt, namelijk dat het nieuwe systeem met de korte voortrajecten en opleidingen binnen de bedrijven in het nadeel zou spelen van de zwaksten?

Zult u opnieuw met de sector aan tafel gaan zitten om opheldering te geven over mogelijke misverstanden?

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, enkele weken geleden, op 26 februari, hebben we in de commissie al een debat gehad over de toekomst en de impact van de hervorming van het huidige stelsel werkervaring naar het nieuwe kader tijdelijke werkervaring. De conclusie van de discussie was dat u eind maart met een voorstel zou komen van een nieuw kader. U benadrukte herhaaldelijk dat u in de overgangsfase de expertise en tewerkstelling zou waarborgen via goede overgangsmatregelen.

U zei: "Als die nog onduidelijk zijn, lijkt het me vanzelfsprekend dat ik daarover duidelijkheid zou creëren." U zei ook dat u in overleg was met de sector om de juiste overgangsmatregelen te nemen, om ervoor te zorgen dat de expertise maximaal behouden zou blijven.

Binnen het budget zou u zowel de expertise, de tewerkstelling voor de WEP-plus-promotoren (werkervaringsplan-plus) als de leerwerkbedrijven zo maximaal mogelijk waarborgen. Over de grenzen van meerderheid en oppositie was er toen begrip voor het lopende overleg. We hebben toen gezegd dat we zouden afwachten wat er uit de bus komt.

Afgelopen week hoorde ik dan via de media dat Levanto 24 traject-begeleiders/arbeidsconsulenten noodgedwongen moet ontslaan. Dan hebben we het nog niet over de trajecten voor werkzoekenden die bijgevolg zouden verdwijnen. Bij het horen van dit nieuws stel ik me opnieuw grote vragen over uw ietwat geruststellende woorden van twee weken geleden.

Minister, hoe rijmt u de ontslagen bij Levanto met de aangekondigde overgangsmatregelen? Hoe zult u ervoor zorgen dat de expertise niet verloren gaat?

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

De heer Jan Hofkens (N-VA): Uiteraard staan wij volledig achter de geplande hervorming. Die hervorming moet ertoe bijdragen dat er nog meer personen intensief kunnen worden begeleid op de werkvloer, gericht op uitstroom. Dat is op zich uiteraard nog altijd de doelstelling.

Ik wil er zeker begrip voor opbrengen dat die hervorming, zoals elke hervorming, wat ongerustheid teweegbrengt, maar ik denk inderdaad dat het een noodzakelijke wijziging is.

Ik had begrepen dat men binnen het kwalitatieve luik van het Vlaamse Banenpact ook kijkt naar werkervaring. Minister, hebt u eventueel al een indicatie van wanneer of waar men op dat vlak naartoe gaat?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Hofkens, ik heb het daarnet al zijdelings aangehaald: de sociale partners hadden gevraagd om tot 31 maart 2015 zelf te mogen werken aan het kwalitatieve luik. De sociale partners wensen blijkbaar op dit moment en tot 22 april niet met elkaar in overleg te treden over grote thema's, aangezien er een dreiging of aanzegging van staking is. Ze hebben dan

besloten om enerzijds vanuit vakbondskant en anderzijds vanuit werkgeverskant een aantal elementen naar voren te brengen.

Ik ben van plan om nu zelf stappen te nemen met de regering voor een verdere uitwerking van het kwalitatieve luik. Ik moet dat nog doen binnen de regering. Ik had gehoopt iets te krijgen vanuit de sociale partners. Ik zal een verdere uitwerking van het kwalitatieve luik voorleggen aan de regering en dan opnieuw aan de sociale partners. Het lijkt op de werkwijze die we bij het doelgroepenbeleid hebben gevolgd: met de gekregen input een stap verder zetten en dan terug naar de sociale partners gaan.

Ik zal daarover nu niet veel meer zeggen, omdat ik nog altijd hoop dat we met de sociale partners samen stappen vooruit kunnen zetten. Ik zal echter ook niet tot 22 april wachten om dan te zien of ze al dan niet een stap verder staan. Ik vat zelf de koe bij de horens en werk door.

Ik kom dan bij de eigenlijke vragen, te beginnen met de overgangsmaatregelen en het continueren van de expertise. We hebben twee overgangsmaatregelen genomen om de begeleiding effectief voort te zetten en de begeleidingscapaciteit maximaal te vrijwaren. Ten eerste worden de huidige werkervaringsprojecten met drie maanden verlengd. Dat betekent dat werkzoekenden tot en met 31 maart in de projecten kunnen instromen. Ten tweede wordt er voor de periode van 1 juli tot 31 december een tijdelijke subsidieovereenkomst gesloten tussen de leerwerkbedrijven en de VDAB. Daarbij moeten de leerwerkbedrijven instaan voor de begeleiding van de werkzoekenden en wordt het werkplekleren gebruikt om de werkzoekenden in het normaal economisch circuit tewerk te stellen. De subsidieovereenkomst zal gelden voor 2500 werkzoekenden. In overleg met het Vlaams Steunpunt Lokale Netwerken (SLN) krijgen de leerwerkbedrijven op dit moment een zicht op het aantal werkzoekenden dat zij in het kader van die tijdelijke subsidieovereenkomst kunnen en mogen begeleiden. De organisatie kan dus een eerste inschatting maken van de middelen die ter beschikking zullen zijn voor de rest van 2015.

Deze tweede overgangsmaatregel is er gekomen op basis van overleg met SLN, om ervoor te zorgen dat de expertise niet verloren gaat. De VDAB heeft in 2015 geregeld met SLN samengezeten om de subsidieovereenkomst verder uit te werken. Begin april is er opnieuw een overleg tussen VDAB en SLN gepland om meer duidelijkheid te geven over het exacte budget per traject. De leerwerkbedrijven zullen dan uitsluitend hebben over het beschikbare budget voor 2015 en kunnen tijdens dat overleg uiteraard ook andere vragen stellen, als er nog misverstanden zouden zijn.

En daarmee ben ik bij de vragen van mevrouw Talpe beland. Mevrouw Talpe, u vraagt naar de belangrijkste bezwaren van de sector tijdens de gesprekken. Hun eerste bezorgdheid, die ik overigens deel, is dat een traject uiteraard voldoende tijd en ruimte moet krijgen om de problematiek van de werkzoekende echt te kunnen meenemen. Onze bedoeling is de werkzoekende zo snel mogelijk in het reguliere economische circuit te krijgen, maar er moet voldoende tijd en ruimte zijn vóór die stap wordt genomen. We willen gaan naar trajecten op maat met een doorlooptijd van 12 tot maximum 18 maanden. Dat is langer dan vandaag. De sector was ook vragende partij om op maat te werken en niet langer puur met de werkloosheidsduur als objectief criterium. Ik denk dat dat een goede zaak is en aan deze wens zijn we dan ook tegemoetgekomen. We maken de trajecten dus langer dan vandaag en er zal op maat worden gewerkt. Iemand met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt zal een langer traject kunnen doorlopen dan vandaag het geval is. Het criterium is de afstand tot de arbeidsmarkt en niet gewoon de werkloosheidsduur.

Tot slot hebben we ervoor gekozen om vanaf 2016 met een overheidsopdracht te werken. Dat was een belangrijk bezwaar van SLN. Om daaraan voor een deel tegemoet te komen – niet helemaal, want we blijven op die filosofie voortwerken – hebben we de verlenging in de subsidieovereenkomst uitgewerkt, zodat de leerwerkbedrijven in 2015 de garantie hebben dat ze hun activiteiten kunnen voortzetten en de aanwezige expertise grotendeels kunnen vrijwaren. Alle leerwerkbedrijven kunnen daarna in de VDAB-overheidsopdracht instappen en zo hun activiteiten bestendigen. Dat is belangrijk.

Ik zie geen enkele reden waarom de sociale ondernemingen een concurrentienadeel zouden hebben. Ik denk dat ze eerder een voordeel hebben. Doorheen de jaren hebben ze een expertise opgebouwd in de begeleiding van langdurig werkzoekenden, zeker degenen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben die overbrugbaar is. Volgens mij is er dus echt geen sprake van concurrentienadeel, maar eerder van een extra troef.

De VDAB zou niet duidelijk zijn over de praktische invulling van het nieuwe systeem van intensief werkplekieren. Ik kan dat begrijpen omdat de overheidsopdracht pas gisteren op de raad van bestuur van de VDAB is goedgekeurd. Pas daarna kan de tender worden gepubliceerd, kunnen de infosessies worden gehouden en kan de mogelijkheid geboden worden om schriftelijk vragen te stellen. Al die vragen en antwoorden zullen ook worden gepubliceerd, zodat ze gedeeld kunnen worden. De oproep zal duidelijk de opdracht intensief werkplekieren bevatten én de selectiecriteria waaraan deelnemers moeten voldoen. Binnen dat kader moeten de partners dan zelf een gepast aanbod uitwerken. Een absolute vereiste is de opname van werkplekieren in het traject. Verder krijgen de partners voldoende vrijheid om het traject zelf uit te bouwen met de inzet van al hun expertise. Ze krijgen dus een stuk vrijheid. Verder kan ik daarover niet zoveel zeggen, want met tenders moeten we altijd voorzichtig zijn.

Een andere vraag heeft betrekking op het vinden van voldoende werkgevers die stages aanbieden. Voor ons is het duidelijk dat we hiervoor in eerste instantie een beroep moeten doen op de huidige promotoren die hun werkvloer voor het werkplekieren kunnen inzetten en die de werkzoekende na de opleiding of de stage ook kunnen aanwerven. Het vinden van de stageplekken maakt deel uit van de uitvoering van de overheidsopdracht die de VDAB uitschrijft. Wie zich inschrijft, moet ook voor die plaatsen zorgen.

Wat de bezorgdheid om de doelgroep en het nadeel van de zwaksten betreft, blijf ik erbij dat dit model geen oplossing biedt voor de zwakste profielen. De afstand tot de arbeidsmarkt is voor die mensen onoverbrugbaar. Voor hen moeten we andere systemen zoeken. Ik denk hierbij aan de nieuwe systemen voor tijdelijke werkervaring die we momenteel uitwerken. Die systemen zouden hier een effectief antwoord op moeten bieden.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Minister, uw antwoord was heel duidelijk en consequent. U hebt een visie om die groep van langdurige werklozen sneller naar de reguliere economie te laten doorstromen. Ik ben blij dat er verder overleg zal worden gepleegd met de sector. De sector krijgt de ruimte om vragen en bezorgdheden op tafel te leggen.

De overgangperiode in verband met de subsidieovereenkomsten vormt een zeer positief signaal. Een maximale doorstroming moet ons uitgangspunt vormen. Uiteraard is niet iedereen klaar voor de reguliere economie. Op dat vlak moeten we maatwerk leveren en bijsturing in acht nemen. Dat is ook uw insteek en we zijn daar zeer tevreden mee.

We zijn zeker ook voorstanders van de tendering. De VDAB moet flexibel op de uitdagingen van de arbeidsmarkt kunnen inspelen. Samenwerking is nodig om een voldoende kwalitatief aanbod en een versterkte expertise te kunnen verwezenlijken.

Minister, als ik het goed begrijp, is een tender uitgeschreven. Ik heb in dit verband nog een bijkomende vraag. Kunt u al meedelen tot wanneer op die tender kan worden ingetekend?

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. U hebt een aantal elementen aangekaart in verband met uw visie op de toekomst. U houdt hierbij rekening met de bekommernissen van de sector over de duur van de begeleiding en de trajecten op maat.

Wat de overgangsregeling betreft, blijf ik echter op mijn honger. Initieel hebben we de boodschap gekregen dat de expertise maximaal zou worden gevrijwaard en dat de situatie min of meer zou worden bevroren. Op die manier is het perfect mogelijk de ontslagen te vermijden. Het gaat immers om een overgangsmaatregel. De vraag is dan ook waarom het subsidiereglement er niet voor kan zorgen dat we in de tussenperiode geen ontslagen bij de verschillende leerwerkbedrijven zien. Aangezien het om een overgangsperiode gaat, betreft het hier een politieke keuze. De situatie kan worden bevroren. In dat geval zouden geen begeleiders worden ontslagen en zou er bijgevolg ook niet minder begeleiding van kwetsbare werkzoekenden zijn.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Kherbache, er is momenteel een verschil. De leerwerkbedrijven ontvangen gedeeltelijk dezelfde subsidies als de externe promotoren, die een loonpremie en een omkaderingspremie krijgen. De leerwerkbedrijven ontvangen daarenboven echter ook nog andere premies.

We evolueren naar een vermindering van de totale kostprijs. Momenteel zorgen 6000 begeleiders voor 2250 begeleidingen. Een aantal leerwerkbedrijven kijken naar de toekomst. Het is de bedoeling aan de hand van een eenvoudige premie met 2 componenten 5000 mensen te begeleiden. Het totaalbedrag zal ook lager liggen. Hierdoor zal een begeleider meer mensen moeten begeleiden. Dat is hier gedeeltelijk in verwerkt. Een aantal leerwerkbedrijven denken in de toekomst de tender niet te halen of willen geen risico's nemen. Om die reden gaan ze nu over tot afdanking. Dit is een keuze die de leerwerkbedrijven zelf maken.

Levanto zal tijdens de overgangsperiode grofweg meer begeleidingen dan in het verleden uitvoeren. Ik zie het niet zitten 2250 mensen door 600 begeleiders te laten begeleiden. Ik wil dat verlagen. Ik wil minder begeleiders voor die 2250 langdurige werklozen. De leerwerkbedrijven moeten in de toekomst de tender binnenhalen. Ze maken veel kans. Op die manier zullen ze misschien drie- tot viermaal meer mensen moeten begeleiden. Ze moeten nu een keuze maken. Ze moeten beslissen wat ze willen doen met de mensen waarover ze nu beschikken. Dat is hun verantwoordelijkheid. Ik wil die bedrijven niet vertellen dat ze op de tender moeten wachten alvorens een keuze te maken.

Mevrouw Talpe, ik zal de timing meedelen. Ik weet dat de beslissing ten laatste op 1 oktober 2015 aan de bedrijven zal worden megedeeld. De oproep is gisteren goedgekeurd en zal een van de komende dagen worden bekendgemaakt. Ik weet echter niet hoe lang dit zal openstaan. Ik zal het navragen en die informatie aan de commissiesecretaris overmaken.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Minister, mij is alles duidelijk. Ik ben blij dat u op die bezorgdheid bent ingegaan. We hebben de hoop dat na de overgangperiode en de tenders zal blijken dat dit effectief tot een betere doorstroming zal leiden.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, er zijn verschillende mogelijkheden om de overgang naar een ander systeem te begeleiden. Levanto gaat nu blijkbaar noodgedwongen tot ontslagen over omdat er ten gevolge van het nieuw systeem onzekerheid is. De tender biedt geen zekerheid.

Er zijn genoeg voorbeelden, die ik u kan bezorgen, waarbij men bij het overstappen naar een nieuw systeem de bedrijven nu al verplicht om te ontslaan omdat je dan het risico bij hen legt, terwijl je perfect zou kunnen zeggen dat als je de tender, wat ook een overgangsmaatregel is, niet haalt, je er ook voor zorgt dat het sociaal passief op die manier wordt afgebouwd. Dat heeft men al vaak gedaan. Dat is in die zin wel logisch. Wat u nu doet, is de verandering afwentelen op de leerwerkbedrijven. U verplicht hen om te ontslaan. Dat staat haaks op het principe om zoveel mogelijk expertise te behouden. Een ontslag kun je perfect vermijden. Als ze die tender behalen, is er perfect continuïteit. Als ze de tender niet behalen voor het contingent, kun je ervoor zorgen dat dat uitdoofscenario, met het sociaal passief dat er dan is, met de overheid wordt geregeld. Nu is dat een bruuske regeling. Ik vind dat een verlies van expertise. En het is een verlies van jobs voor kwetsbare werkzoekenden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de verloning van mandaten in het kader van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)
– 1664 (2014-2015)**

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, beste collega's, op 10 maart 2015 kwam in onze fractie een afvaardiging van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) toelichting geven over de werking en de uitdagingen van het FWO. Het FWO werd vertegenwoordigd door de heren Monard en Willems. Dat zal wellicht in andere fracties ook gebeurd zijn. *(Opmerkingen)*

Minister, ik heb daar een aantal zaken gevraagd en het leek me toch een toegevoegde waarde om enkele aspecten hier met u af te stemmen.

Het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie 2014-2019 voorzien in een aanzienlijke uitbreiding van de opdracht van het FWO door de overheveling van de meer academisch gerichte instrumenten van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) naar het FWO. Tevens is het de bedoeling de programma's van de Herculesstichting onder te brengen bij het FWO.

Het FWO kent financiering toe van onderzoeksmandaten en onderzoeksprojecten. Eind 2014 waren bijna drieduizend onderzoekers tewerkgesteld via het FWO. Het gaat om aspiranten, postdoctorale onderzoekers en mensen die betrokken zijn bij onderzoeksprojecten. Algemeen – en daar gaat het om – geldt een slaagkans van

één op drie als het streefcijfer voor zowel mandaten als projecten. Dit slaagcijfer zou enerzijds voldoende garanties moeten bieden dat het meest excellente onderzoek wordt gefinancierd. Anderzijds voorkomt het dat onderzoekers wegens te lage slaagpercentages ontmoedigd raken en afhaken.

Deze doelstelling werd de voorbije jaren niet gehaald. De slaagcijfers vertoonden de voorbije jaren een dalende trend. Het regeerakkoord stelt echter het verhogen van de slaagkansen voorop. De beleidsnota geeft aan te willen streven naar aanvaardbare slaagpercentages. Minister, in uw antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Bothuyne stelde u dat het streefcijfers van één op drie aanhoudt.

In het Memorandum 2014-2019 wijst de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) op de trage doorstroom van de Vlaamse gedoctoreerden en postdocs naar de niet-academische wereld, zowel naar de profit- als naar de non-profitsector: "De lonen van de Vlaamse doctorandi zijn bij de hoogste in Europa." De VRWI schuift dit als een van de mogelijke factoren naar voren. "Ze liggen ook hoger dan de gemiddelde aanvangslonen die de profit- en non-profitsector doorgaans betalen, waardoor doctoraathouders niet aangemoedigd worden, en vaak ook niet geneigd zijn, om de universiteit te verlaten."

Dit probleem gaat over de trage doorstroming, die zich natuurlijk niet in alle disciplines en sector even sterk en op dezelfde manier voordoet. Het is uiteraard niet evident om hiervoor kant-en-klare oplossingen te vinden, maar misschien is het wel noodzakelijk om wat meer grip te krijgen op de situatie. Vandaar mijn vragen.

Minister, hoe evalueert u de stelling van de VRWI met betrekking tot de hoogte van de verloning? Acht u – in navolging van de aanbeveling van de VRWI – een internationale benchmark naar de verloning van doctoraatstudenten wenselijk? Acht u eventueel een herziening van de verloningsvoorwaarden voor FWO-doctorandi wenselijk en/of nodig? Waarom wel of waarom niet? Een aantal IWT-programma's zullen worden overgeheveld naar het FWO. Het betreft onder andere de specialisatiebeurzen. Zijn er bepaalde discrepanties tussen de verloningsvoorwaarden tussen de IWT- en FWO-beurzen? Zo ja, hoe zal hiermee worden omgegaan? Zal er desgevallend een gelijkschakeling komen of zullen de verschillen blijven bestaan? Erkent u de problematiek van de beperkte doorstroming van gedoctoreerden en postdocs naar de niet-academische sector? Plant u uiteindelijk bijkomende initiatieven ter bevordering van de doorstroming?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik deel de bezorgdheid van de heer Bajart. Zijn vraag is zeer terecht en, minister, ik ben zeer benieuwd naar uw antwoord. Ik heb twee kleine aanvullingen.

De slaagkansen zijn al jaren lang een zeer. We willen excellentie, we willen die beurzen geven aan de top. Maar als je veel excellentie hebt, moet je ook veel middelen hebben. Het evenwicht tussen die twee veroorzaakt de moeilijkheid. Mijnheer Bajart, ik deel uw bezorgdheid. We hebben onder de vorige minister van Innovatie ook gemerkt dat het niet eenvoudig was om daarmee om te gaan. Hopelijk kunnen we daar, volgens de plannen van de meerjarenraming, in de toekomst wel een antwoord op bieden.

Mijnheer Bajart, wat de verloning betreft, spreek ik u niet tegen. U hebt zeer duidelijk aangegeven dat het om één van de punten gaat. Maar het is natuurlijk ook zeer gevaarlijk om te zeggen dat we aan die verloning iets willen doen. Er kan op nog heel wat andere zaken gewerkt worden. Er is de eigenlijke loopbaan. Er is het feit van de matching, want doctoraten zijn per definitie zeer

gespecialiseerd. Als je zo gespecialiseerd bent, is het altijd moeilijk om een perfecte match te vinden bij een bedrijf dat ook met dat onderwerp of thema bezig is. Ik ken doctoraten over de afkomst van de letter r. Dat bestaat, dit is geen grapje. Ik trek het een beetje op flessen, maar daar zit een probleem. Het is een zeer goed idee van de VRWI om dat eens ten gronde uit te zoeken. Daaruit zullen wij kunnen afleiden wat we precies moeten doen om de doorstroming te faciliteren. De VRWI geeft, net als u, mijnheer Bajart, aan dat we daar nog niet helemaal grip op hebben. We zullen zien wat de uitkomst van die studie zal zijn.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Mijnheer Bajart, dank u voor de transparantie die u aan de dag legt voor wat betreft de werking van de Open Vld-fractie. Ik hoop dat dit ook op andere thema's een traditie wordt. Het zou ons ongetwijfeld inspireren.

Mijnheer Diependaele, ik ben het ten gronde nogal met u eens. Excellentie zou moeten vooropstaan. Dat maakt dat je enige fluctuatie hebt in de slaagcijfers. Mijnheer Bajart, in tegenstelling tot wat u zegt is het niet zo dat er een voortdurende daling in dat cijfer zit. Tijdens de vorige legislatuur is er in bijkomende middelen voorzien waardoor we daar een stap voorwaarts hebben gezet. Uiteraard creëert de slaagkans een stijging in het aantal aanvragen. Een even oud zeer is de afstemming tussen wat gefinancierd wordt door het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) en wat naderhand vaak wordt aangevraagd via het FWO. Excellentie moet in elk geval vooropstaan.

Ik pleit ervoor om het totaalplaatje te bekijken als er zou worden gebenchmarkt met andere landen. Dan moet je fiscaliteitsystemen, carrièreopbouw van mensen, de loon- en arbeidsvoorwaarden tout court bekijken, maar ook of ingrijpen op loon- en arbeidsvoorwaarden überhaupt in die andere landen al een effect heeft gehad op de carrièrekeuzen van mensen. Er zijn bijvoorbeeld in Duitsland onderzoeken die aantonen dat ingrijpen op loon- en arbeidsvoorwaarden nogal weinig effect heeft op het gedrag van mensen. In elk geval zou enerzijds een positieve keuze en doorstroming moeten vooropstaan, terwijl het mij anderzijds ongelooflijk belangrijk lijkt om werk te maken van vermarkting, van concepten en ideeën, en van het resultaat van wetenschappelijk onderzoek. Personen zijn daar maar een aspect van. Naar de matching is daarnet op passende wijze verwezen.

De voorzitter: Misschien kunnen we een hoorzitting organiseren over de letter r.

Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal daar niet bij zijn, want ik kan die letter niet uitspreken. (*Gelach. Opmerkingen*)

Dat is voor uw rekening, mijnheer Van Malderen.

Mijnheer Bajart, in het memorandum, het advies bij de beleidsnota, kondigt de VRWI aan de problematiek van de doorstroming van de doctoraten naar de reguliere markt verder te zullen bestuderen. Wat het probleem op zich betreft, is het voor mij wel belangrijk dat er voldoende doctoraathouders zijn. We hadden het al over excellentie. Er zijn voldoende doctoraathouders nodig om die excellenten er te kunnen uithalen. Dat is belangrijk voor de vitaliteit van het wetenschappelijk systeem.

Anderzijds hebben veel van die doctoraathouders ook buiten de academische wereld een grote waarde. Een belangrijk aspect daarbij is dat we misschien niet altijd alleen de studie bekijken, maar ook de talenten en de competenties die die

mensen hebben opgebouwd door die studie te doen – zelfs, mijnheer Diependaele, als het gaat om die bepaalde letter. Ook dan kunnen de competentie en de talenten die zo iemand heeft om zich in te werken in een detail, voor een bepaalde job nuttig zijn.

Maar dan moet je verder kijken dan het curriculum op zich en het diploma op zich. Je moet dan vooral kijken naar de talenten en de competenties die daarbij horen. U weet dat ik daar al een hele tijd mee bezig ben en dat we daarrond al veel goed werk hebben verricht. Er moeten daar zeker nog stappen in worden gezet, ook door het bedrijfsleven.

Mijnheer Bajart, de toename is eigenlijk wel spectaculair te noemen. In ongeveer 20 jaar zijn we van 886 naar 1894 junior-onderzoekers gegaan. Dat is meer dan een verdubbeling. Ik zal niet zeggen: "als je goed kunt tellen". (*Opmerkingen*)

Ja, ik kan een club oprichten. (*Gelach*)

Neem daar nog het aantal doctoraatsdiploma's bovenop, dan weet je dat het doctoraatsdiploma en de academische loopbaan niet meer in evenwicht zijn. Vroeger was er misschien meer kans dat je met een doctoraatsdiploma je academische vorming kon voortzetten. Die kans is vandaag uiteraard minder groot. Er is een beperkte absorptiecapaciteit in de academische sector. Wat mij betreft, kan een doctoraat ook een toegangsticket zijn naar een bredere waaier van loopbanen in de privésector, de overheid, de non-profitsector, of dat zou het moeten worden.

Ik heb deze week nog gesproken voor PhD's in Gent. De verwachting van heel veel mensen die aan een doctoraat beginnen, is nog altijd dat ze een academische carrière kunnen uitbouwen. Uit een bevraging van junior-onderzoekers, voor welke sectoren zij belangstelling hebben als toekomstige tewerkstellingsplaats, bleek dat de universiteit door 58,1 procent wordt gekozen, de hogeschool door 38,8 procent, de overheid door 34 procent en de industrie door 31,4 procent. Dat is samen meer dan 100 procent, ze hadden dus waarschijnlijk meer dan één keuzemogelijkheid. Het is maar dat u niet denkt dat ik niet kan tellen.

In zijn onderzoeksproject zal de VRWI de knelpunten voor de vlotte doorstroming van doctoraathouders in kaart brengen naast de mogelijke knelpunten zoals de relatieve work-life-balance, de maatschappelijke status, de jobonzekerheid van een academische versus een niet-academische loopbaan. Ook zal er een markttoetsing zijn van de verloning van de doctorandi en de beginnende postdocs.

Ze gaan die vergelijking maken met de Vlaamse niet-academische arbeidsmarkt. Mijnheer Van Malderen, ik denk dat het al belangrijk is dat ze kijken naar wie een doctoraat doet en wie op de arbeidsmarkt actief zal zijn. Er zal ook een internationale toetsing worden uitgevoerd van de lonen van Vlaamse doctorandi tegenover de verloning van doctorandi in andere landen en regio's.

Op basis van de analyse van deze factoren met inbegrip van de verloning zal de VRWI aanbevelingen doen over de doorstroming naar de arbeidsmarkt. Er staat nog geen einddatum op het VRWI-project. De inschatting is dat het net voor of na de zomer zal zijn. Een precieze timing heb ik daarvoor niet gekregen.

Over de herziening van de verloning zou ik nu nog geen uitspraak doen. We wachten het best de onderzoeksresultaten af om dan te kijken wat er wel of niet moet gebeuren.

Het bedrag van de beurs van de FWO-aspirant is beperkt tot het nettoloon dat de begunstigde zou ontvangen als assistent aan een universiteit. De beurs volgt bijgevolg de salarisschalen van het assisterend academisch personeel (AAP) van

de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, zoals vastgelegd in een besluit van 4 mei 2011. U weet allicht dat die beurzen fiscaal zijn vrijgesteld.

Ook voor de IWT-beurzen worden de salarisschalen van toepassing op het AAP gevolgd. De basis voor de berekening van de FWO- en IWT-beurzen is dus dezelfde. Dat is een goede start. Enkel in de uitbetaling is er een verschil. Het IWT betaalt momenteel de beurzen uit door middel van een vast forfait, inclusief vakantiegeld en een forfait voor woon-werkverkeer. Dit forfait wordt bepaald door de raad van bestuur van het IWT. De hoogte is afhankelijk van de eerste of de tweede mandaatperiode. Het FWO doet een bruto-netto-brutoberekening. Rekening houdend met de familiale situatie en geldelijke anciënniteit wordt er een netto berekend en daarna gaan ze opnieuw naar het bruto. De basis is dezelfde, maar de manier van berekenen is verschillend. Er is dus wel gelijkwaardigheid met een assistent aan de Vlaamse universiteiten.

Het FWO betaalt in mei het vakantiegeld uit en op het einde van het jaar een eindejaarspremie. Het woon-werkverkeer met het openbaar vervoer wordt 100 procent terugbetaald. De effectieve kostprijs van het abonnement geldt daarbij als basis.

Het is mijn bedoeling om bij de overheveling van de IWT-beurzen de berekeningswijze van beide beurzen gelijk te stellen. Op die manier beperken we de overhead omdat er geen twee verschillende beurssystemen meer zijn.

Ik vind uw laatste vraag belangrijk. Sinds 2011 ondersteunen we met subsidie de Omkadering van Jonge Onderzoekers (OJO). De universiteiten krijgen die subsidie om de jonge onderzoekers beter bewust te maken van hun loopbaanmogelijkheden. Zoals ik al zei, zijn de loopbaanmogelijkheden van die onderzoekers buiten de universiteiten. Op die manier kunnen ze de externe arbeidsmarkt beter overtuigen van hun troeven.

Daarnaast wordt ingezet op de ontwikkeling van algemene, transversale vaardigheden zodat je die talenten en competenties die nodig zijn op de arbeidsmarkt ook kunt aanscherpen.

Het programma trekt jaarlijks 4 miljoen euro uit die de universiteiten kunnen besteden aan vier doelstellingen: het trainen van jonge onderzoekers, de loopbaanontwikkeling en de bevordering van loopbaanperspectieven – waarvan de doctoral schools een voorbeeld zijn –, het versterken van de internationale oriëntatie in de loopbaan en een samenwerking binnen Vlaanderen met betrekking tot al die objectieven. Met die middelen richten we ons zowel op doctorale als op postdoctorale onderzoekers.

Samengevat zijn er twee dingen belangrijk: het besef dat de kans op een verdere academische vorming of carrière relatief beperkt is en het inzetten op algemene vaardigheden.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik treed de heer Diependaele bij: politiek gezien zou het zeker niet opportuun zijn om nu al meteen te pleiten voor verlagingen van beurzen. *(Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele)*

De essentie is te pleiten voor het onderzoek van de situatie in het algemeen. Op basis van de resultaten kan dan worden bekeken welke opties er zijn.

Minister, uw antwoord toont de bereidheid aan om dit te bekijken. Dat is zeer positief.

Uiteraard moeten de slaagcijfers omhoog. Dat is ook de ambitie van het Vlaams regeerakkoord. De vraag die we ons allemaal stellen, is hoe we dat moeten doen in deze budgettaire krappe tijden. We moeten onderzoeken of de middelen maximaal efficiënt worden ingezet. De uitdaging is groot. Ik heb dat ook eens gevraagd bij het FWO. Indien men een slaagkans van een op drie voor mandaten en onderzoeksprojecten als streefdoel behoudt, betekent dit dat 1500 extra onderzoekers in functie dienen te zijn tegen het einde van de legislatuur. Dat komt neer op 376 extra onderzoekers per jaar. Ik geef dit even mee.

U zegt dat de insteek van de VRWI dient te worden onderzocht. Indien de beurzen in internationaal perspectief inderdaad aan de hoge kant zouden zijn, zouden we moeten nadenken over een alignering op een internationale benchmark. Een alignering betekent overigens niet noodzakelijk een drastische verlaging. Het kan geleidelijk gebeuren. Daarbij dienen afgesloten contracten te worden gerespecteerd.

Ik heb nog een bijkomend aandachtspunt, vanuit mijn eigen invalshoek. Momenteel heerst er in het algemeen relatief weinig ondernemingszin onder de Vlaamse doctorandi en doctoraathouders. Nochtans vormt het toenemende aantal doctoraathouders een grote groep potentiële ondernemers. Minister, hoe zou u hierop willen en kunnen inspelen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Het is in die Omkadering van Jonge Onderzoekers (OJO) dat we dat zelf ondernemer worden effectief moeten meenemen. Er moet contact zijn met ondernemingen en ze moeten misschien al eens stage lopen in een onderneming. Dat element meenemen is voor mij daarop het antwoord. In die doctoral schools moet dat element van zelf ondernemer worden zeker worden meegenomen.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): We kijken in dezelfde richting.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de financiering van het Europese Investeringsplan en de gevolgen daarvan voor het Vlaamse beleid en de begroting door het schrappen van middelen bij Horizon 2020 – 1695 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, er was verleden week inderdaad een druk bijgewoonde commissievergadering. Daarin werd de positie van de Raad van Europa toegelicht. We zagen daarbij een aantal opmerkelijke dingen waarover we u graag even zouden ondervragen.

Het document dat in mijn schriftelijke voorbereiding is opgenomen, werd op 10 maart voorgesteld. Daaruit blijkt dat de Raad van Europa geen wijzigingen heeft aangebracht aan de voorstellen van financieringswijze door de Europese Commissie.

Het komt er grosso modo op neer dat men akkoord gaat met het weghalen van een aantal middelen bij Horizon 2020 om daarmee het Investeringsplan Juncker

te financieren. Op zich is dat plan een interessant gegeven, omdat men probeert over drie jaar tijd meer dan 300 miljard euro in te zetten op investeringen die op die manier zouden moeten bijdragen aan de economische groei en een antwoord zouden moeten bieden op de crisis. Die crisis is, mede door de manier waarop Europa een besparingsbeleid heeft opgelegd, uitgediept.

In die zin lijkt dat een interessante correctie te zijn. Dat neemt niet weg dat Horizon 2020 bedoeld was om het grootste en meest ambitieuze programma voor onderzoek en innovatie ooit te zijn. Bij het begin van de crisisperiode waarin we nu zitten, 2008-2009, was er de slogan 'Let's innovate ourselves out of the crisis.' Onderzoek en ontwikkeling werd toen gezien als dé hefboom om die economische groei te genereren. Als je dan ziet dat er nadien een tweede middel wordt gecreëerd dat middelen puurt uit een eerder vehikel, kun je je afvragen of dit de grootste efficiëntie zal opleveren. Het ene schrappen om het te vervangen door een ander heeft een uitdrukking in het Nederlands: dat is een vestzakbroekzakoperatie. Je kunt je afvragen of de middelen die in het plan-Juncker worden aangewend niet gewoon bijkomend zouden moeten zijn indien we daarvan het volle effect zouden willen zien.

Minister, dit heeft uiteraard ook effecten op uw deel van de begroting. Hebt u een inschatting van het effect hiervan op de Vlaamse begroting, met name als er daardoor subsidies voor wetenschappelijk onderzoek zouden dreigen weg te vallen? Specifiek zou ik ook graag het effect kennen op het fundamenteel onderzoek in Vlaanderen.

Stel dat dat zo is, zal Vlaanderen de getroffen onderzoeksinstituten bijkomend financieren opdat zij continuïteit in de zaak kunnen behouden, bijvoorbeeld met betrekking tot kankerpreventie?

Wat was het standpunt van Vlaanderen in de Raad van Ministers? Is Vlaanderen daarmee akkoord gegaan, zoals we blijkbaar ook akkoord gaan als de federale overheid ons bepaalde dingen oplegt? (*Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele*)

Komt de ambitie van Vlaanderen om te mikken op een begroting in evenwicht zo niet in het gedrang? Mijn vraag was ingediend voordat die 400 miljoen euro naar boven kwam en voordat de uitspraken die daarop volgden, werden geuit. Zult u, als Vlaanderen, dan het standpunt innemen dat de middelen voor de financiering van het Investeringsplan misschien toch beter van elders moeten komen eerder dan van die verschuiving?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, Horizon 2020 is natuurlijk het grootste onderzoeks- en innovatieprogramma van de EU. Onder andere ook de European Research Council (ERC), die werd opgericht in 2007, maakt hiervan in feite intrinsiek deel uit. Het is een belangrijke speler in de financiering van het onderzoek, want sinds 2007 werden al meer dan 4500 projecten ondersteund door de ERC.

Het voorstel van de Europese Commissie over de financiering van het plan-Juncker kan dus ook negatieve gevolgen hebben. Enerzijds zouden de budgetten voor wetenschap en innovatiebeleid kunnen worden afgeroomd. Anderzijds lijkt het er niet onmiddellijk op dat de lidstaten inzetten op onderzoek en innovatie bij het indienen van projecten bij het European Fund for Strategic Investments.

Deze financiering krijgt kritiek van onder andere het Europees Parlement en de Europese Rekenkamer. De uiteindelijke beslissing zal afhangen van de onderhandelingen tussen – maar dat weten we – de Europese Raad en het Europese Parlement.

Ik sluit mij dus aan bij de vraag van de heer Van Malderen. Ik stelde hierover verleden week ook al een schriftelijke vraag. Ik wacht uiteraard op die antwoorden, maar ik vraag mij ook af welke positie Vlaanderen – en daarna ook België – innemen op dat vlak. Wat is de mogelijke onderhandelingsruimte die overblijft?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben blij dat ik een heel kort antwoord kan geven.

Het eerste deel luidt dat er geen rechtstreeks verband is tussen de besparingen op Horizon 2020 en de Vlaamse begroting. Horizon 2020 is een project-financiering. Stel u voor dat we drie keer zoveel projecten indienen en andere landen veel minder. Dan zouden we veel meer geld hebben. Het ene is dus niet rechtstreeks verbonden met het andere. Meer nog, stel u voor dat we, doordat er minder budget is, minder goede projecten zouden hebben omdat we eerder in de staart dan aan de kop zouden zitten. We mogen ook niet vergeten dat, in vergelijking met het zevende kaderprogramma, Horizon 2020 ook nu nog altijd meer middelen heeft. De pot is dus nog altijd groter.

Het zou puur giswerk zijn om te bepalen hoeveel projecten er in Horizon 2020 kunnen worden goedgekeurd en welke plaats die dan kunnen krijgen. Als we nog niet weten welke projecten er wel en niet worden gesteund, kunnen we in deze fase uiteraard ook geen antwoord geven op de vraag of we getroffen instellingen hebben. U spreekt over de "getroffen instellingen", maar misschien hebben we die niet eens. Alles hangt af van het project en de kwaliteit ervan. Het standpunt van Vlaanderen, dat ook door België is overgenomen, is dat naar mogelijkheden moet worden gezocht om besparingen op Horizon 2020 te vermijden en ik hoop dat iedereen hier zijn fractie in het Europees Parlement ertoe zal aanzetten datzelfde standpunt in te nemen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Minister, ik denk dat u zich er iets te snel vanaf wil maken. Projecten hebben uiteraard geen rechtstreekse band met de begroting. Dat begrijp ik wel. Maar mogelijk zal er wel een impact zijn op de onderzoekscapaciteit en de beschikbaarheid van middelen en zullen we op Europees niveau een niet-ingevuld potentieel aan projecten zien. Daarom heb ik ook het voorbeeld van kankeronderzoek en -preventie gegeven. In het verleden zijn een heleboel zaken opgestart, met vervolgotrajecten daarop. Dat is ook logisch. Het ene onderzoek brengt het andere mee. Komt daarin discontinuïteit, dan lopen we het gevaar dat de vooruitgang die de afgelopen jaren werd geboekt, wordt afgebroken. U zegt dat u wilt vermijden dat er op Horizon 2020 wordt bespaard. Dan moet u het er ook mee eens zijn dat wat in het plan-Juncker zit, eigenlijk additioneel zou moeten zijn, omdat we anders met een vestzak-broekzakoperatie zitten. Ik ga er dan ook van uit dat u dat standpunt, unisono met het federale niveau, ook inneemt.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Ik hoor natuurlijk wat collega Van Malderen zegt, maar ik wil eerst de antwoorden op mijn schriftelijke vraag afwachten en dan beslissen of ik hierop terugkom.

De voorzitter: Ik wil even inpikken op wat u heeft gezegd, collega Van Malderen. Tijdens de gedachtewisseling heeft de hele commissie zich aangesloten bij het standpunt dat de additionaliteit van de investeringen, die in het plan met een fenomenaal multiplicatoreffect van 15 worden voorgesteld, van belang is. Het is belangrijk dat het om investeringen gaat die niet door de privémarkt zouden

worden opgenomen, indien het plan niet zou bestaan. Daarop zou vanuit Vlaanderen de focus kunnen liggen.

Minister Philippe Muyters: Ik wil hierop kort repliceren en herhalen dat we vanuit Vlaanderen het standpunt hebben ingenomen, dat ook door België is gevolgd, om de besparingen op Horizon 2020 te verminderen. Ik wil ook benadrukken dat het huidige Horizon 2020-programma nog altijd een grotere pot vertegenwoordigt dan de voorganger ervan. Maar, mijnheer Van Malderen, we blijven pleiten voor minder besparingen op Horizon 2020.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de noodzaak om drempels voor de vierde industriële revolutie weg te werken
– 1728 (2014-2015)**

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): De komende jaren komt er heel wat op ons af en meer bepaald over de vierde industriële revolutie, ook industrie 4.0 genoemd, wil ik u, minister, enkele vragen stellen.

De aanleiding daarvoor zijn twee Europese ministerraden. Op de agenda van de ene, op 26 en 27 maart in Riga, stonden de rol van de Europese eenheidsmarkt in de digitale economie, de digitale transformatie van de industrie en het digitaal ondernemerschap. Op 2 en 3 maart ging het vooral over de competitiviteit, de samenhang tussen de industriële competitiviteit en de digitale transformatie, de belemmeringen voor de verdere uitbouw van een eengemaakte digitale markt en de samenhang van al die onderwerpen met de European Research Area en de noodzaak tot open, 'vernetwerkt' en data-intensief onderzoek. Beide agenda's en de inhoudelijke bespreking op 2 en 3 maart tonen aan dat de gewesten er alle belang bij hebben om maximaal te kunnen inspelen op deze ontwikkelingen.

De beleidsnota economie geeft daar ook een voorsmaakje van. Ze gaat concreet over het internet of things, big data, cloud en andere nieuwe concepten, maar ook over voeding, mobiliteit en zorg. In de zorg zagen we onlangs nog een zeer mooi voorbeeld met de nieuwe clean room die het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (IMEC) begin deze week heeft ingehuldigd. Er staat dus heel wat te gebeuren. We kunnen daarbij voortbouwen op de kennis verzameld binnen onder andere Iminds en eerdere, nog lopende initiatieven zoals smart factories, Nieuw Industrieel Ondernemen, smart grids en ga zo maar door. Daarom wil ik graag volgende vragen stellen.

Kunt u een zo ruim mogelijk overzicht geven van de initiatieven die gerelateerd zijn aan de vierde industriële revolutie? Moeten er nog knelpunten worden weggewerkt? Welke bekommernissen hebt u in Riga geuit?

Welke rol als voortrekker ziet u weggelegd voor Iminds of andere kennisinstellingen en welke samenwerkingsverbanden zijn de belangrijkste om het pad naar een succesvolle transformatie richting digitale economie zo goed mogelijk te effenen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): De vraag van collega Diependaele raakt aan een zeer belangrijk onderdeel van uw beleidsnota en van

het regeerakkoord, minister. Het is een zeer positief verhaal dat in Riga aan bod is gekomen. De knelpunten zijn genoegzaam bekend, niet alleen bij ons, maar ook in de rest van Europa, namelijk de zogenaamde triple helix, overheid, kennisinstellingen en industrie die meer moeten samenwerken. Met bepaalde structurele hervormingen hebt u daartoe al een aanzet gegeven. Ik denk bijvoorbeeld aan de hervorming van het Agentschap Ondernemen. Dat is een positieve evolutie.

Collega Diependaele heeft nogal fors de nadruk gelegd op de digitale infrastructuur, maar het gaat niet alleen daarover. De hele maakindustrie moet worden ontworpen met niet alleen grootschalige industriële clusters, maar ook, zoals in het energielandschap, het verkorten van de keten en consumenten die zelf kleinschalig produceren. Denk daarbij aan het fenomeen van de 3D-printing. Belangrijk is ook het zuiniger omspringen met grondstoffen en het initiëren van een circulaire economie. Specialisten die met de thematiek bezig zijn, melden ook het toenemende belang van de ontwikkeling van de smart cities, stedelijke clusters waarin consumenten dicht bij elkaar verzameld zitten en tot triple-helixachtige synergiën kunnen komen.

Ik zal niet de hele lijst van sectoren met knelpunten overlopen, u kent ze ongetwijfeld beter dan ikzelf, minister, maar ik vat samen. We moeten kijken naar de financieringsproblemen. U hebt aangekondigd dat er voor crowdfunding enige openheid zou worden gemaakt om zeker ook de starters te lanceren. We hebben net het debat gehad over Horizon 2020 en het plan-Juncker. Allemaal elementen van de puzzel die we moeten samenleggen. De beperkte grootte van Vlaanderen is een bijzondere uitdaging waarvoor we oog moeten hebben. Meestal ontbreekt het ons niet aan creativiteit, maar vaak missen we wel de management- en ondernemersvaardigheden. Ook zijn steunmaatregelen niet altijd goed afgestemd op de eigenlijke noden.

Met betrekking tot het FWO en de andere instellingen die subsidies uitreiken, moeten we ervoor zorgen dat we binnen het concept van de vierde industriële revolutie de juiste sectoren en de juiste bedrijven het zetje geven dat ze nodig hebben. De vraag is dan ook hoe we kunnen vermijden dat Vlaanderen de boot mist. We moeten ervoor zorgen dat we volop in de vierde industriële revolutie kunnen instappen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Diependaele, alvorens op uw vragen in te gaan, wil ik een paar andere elementen aanhalen.

Mijnheer Schiltz, ik vind niet dat we top-down moeten werken. We moeten bottom-up werken. We moeten ervoor zorgen dat wij niet alles bepalen aan de hand van wat wij denken dat de toekomst zal brengen. Dit moet van onderuit gebeuren. We moeten zeker de triple helix stimuleren. De bedrijven uit verschillende sectoren en uit dezelfde sectoren moeten met de wetenschappelijke instellingen, de universiteiten en de onderzoeksinstellingen, en met de overheid samenwerken om bepaalde specifieke onderdelen te onderzoeken. Dat is het clusterbeleid van de toekomst. Op die manier kunnen we effectief meewerken aan en inspelen op de vierde industriële revolutie.

U hebt verklaard dat we oog moeten hebben voor de beperkte schaalgrootte van Vlaanderen. Als we met clusters en met de triple helix werken, kan dit volgens mij een enorme troef zijn. De beperkte schaalgrootte van Vlaanderen, dat een voorschot groot is, betekent dat we alles op een eenvoudige wijze samen te kunnen brengen. Als er geen files zijn, is alles vlakbij. Op dat vlak beschikken we eigenlijk over een troef. Voor anderen is dit veel moeilijker.

Ik ben ervan overtuigd dat we over heel wat troeven beschikken. Ik heb ook de indruk dat we die troeven goed uitspelen. Ik wil hier niet alle instrumenten bespreken. De strategische onderzoekscentra (SOC's) hebben een prominente positie in het innovatielandschap en in het beleid ingenomen.

De SOC's spelen op verschillende vlakken een belangrijke rol. We moeten de impact en de valorisatie versterken. Dit is altijd een algemene klacht geweest. We voeren veel en goed wetenschappelijk onderzoek, maar dit leidt niet altijd tot valorisatie.

Mijnheer Diependaele, u hebt daarnet naar de ondersteuning van de transformatie van de sectoren verwezen. De SOC's spelen op dit vlak een belangrijke rol. U hebt een specifieke vraag gesteld waar iMinds en IMEC veel mee te maken hebben. Ik zie wat iMinds en IMEC in samenwerking met de universiteiten doen. Dit lijken me de aangewezen partners voor de succesvolle transformatie in de richting van een digitale economie. iMinds en IMEC capteren samen het volledig onderzoek naar software en hardware met betrekking tot het 'internet of things'. Naast het gezamenlijk onderzoek is er ook een intensieve samenwerking met internationale bedrijven die met dit 'internet of things' bezig zijn. Wat de al aangehaalde clusters betreft, is dit volgens mij zeer belangrijk. Het gaat dan om bedrijven als Sysco, Alcatel-Lucent, Microsoft, Philips en dergelijke.

In maart 2015 is bekendgemaakt dat iMinds een van de medeoprichters is van de gloednieuwe Alliance for Internet of Things Innovation, een vehikel van de Europese Commissie.

Zoals ik daarnet al heb gesteld, zullen de SOC's eveneens een belangrijke rol in het clusterbeleid spelen. De SOC's kunnen op dat vlak de rol van accelerator spelen. Ze kunnen de juiste bedrijven met betrekking tot bepaalde items met de juiste onderzoeksinstellingen samenbrengen. Op die manier kan over het muurtje aan innovatie worden gewerkt.

We zullen de komende jaren nog inspanningen leveren om de impact van de SOC's te verbeteren. Dit geldt zeker voor de valorisatie. Een ander element is de samenwerking met de Vlaamse bedrijven en de creatie van spin-offs. Hieruit blijkt duidelijk dat we de trein van de nieuwe evoluties niet aan het missen zijn.

Hoewel op dit gebied vaak op start-ups wordt gefocust, lijkt het me uitermate belangrijk dat onze kmo's mee aan boord worden genomen. De Vlaamse overheid ondersteunt nu al talrijke projecten en initiatieven die tot een meer doorgedreven en sterkere adaptatie van ICT in ondernemingen en in het bijzonder binnen de kmo's bijdragen. Dit lijkt me de juiste weg. Ik heb de voorbije tijd opnieuw geprobeerd heel wat bedrijven en dan zeker innovatieve bedrijven te bezoeken. Volgens mij zitten heel wat bedrijven op de goede weg.

De belangrijkste bekommernissen die we de Belgische vertegenwoordiging hebben meegegeven, liggen uiteraard in de lijn van de knelpunten die door de ondernemingen worden ervaren. De digitale interne markt is in eerste instantie een federale bevoegdheid. Dit lijkt me echter bijzonder belangrijk voor onze Vlaamse bedrijven. Tijdens de vergaderingen over de Belgische coördinatie hebben we er vanuit Vlaanderen dan ook op gewezen dat de vrijhandelsbeperkingen voor de digitale economie in se niet anders zijn dan de handelsbeperkingen voor de fysieke economie. De digitale wereld is een uitloper van de fysieke wereld. Indien we hinderpalen wegnemen, moeten we alle hinderpalen voor een goed werkende interne markt wegnemen. We moeten vermijden dat de fysieke en de digitale economie als aparte entiteiten worden behandeld. Dat lijkt me echt de essentie.

De regelgeving is momenteel versnipperd. Dit lijkt me een van de grootste problemen voor onze bedrijven. Dit verhindert tevens de beoogde eengemaakte

markt om echt te functioneren. Ik geef even een voorbeeld. Sinds kort moet voor digitale producten die online worden gekocht het btw-tarief van het land van de koper worden toegepast. Ik denk dat iedereen onmiddellijk beseft wat dit betekent. Een onderneming moet 28 verschillende tarieven kennen en toepassen. Het is afhankelijk van wie iets koopt. Zeker voor kleine bedrijven betekent dit een enorme drempel en administratieve last.

Wat de bevordering van het digitaal ondernemerschap betreft, hebben we als belangrijk werkpunt aangestipt dat een cultuurswitch omtrent het ondernemerschap noodzakelijk is. In ons onderwijs wordt het zelfstandig ondernemen te weinig als een volwaardig alternatief voor de klassieke loopbaan gezien. We hebben het hier daarnet, naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Bajart, ook al over gehad. We zetten zwaar in op verschillende projecten betreffende het ondernemend onderwijs. Die cultuurswitch is nodig om hier verder in te kunnen gaan. Het duaal leren en werken kan hier een belangrijk element van zijn.

Mijnheer Schiltz, wat de noden van de starters betreft, hebben we er vanuit Vlaanderen op gewezen dat we voorstanders van een bottom-up approach zijn. Een overheid moet de juiste randvoorwaarden creëren voor een goed ecosysteem met toegang tot financiering. Zoals u al hebt aangehaald, moeten er adviesdiensten voor de opbouw van modellen, het auteursrecht en dergelijke worden aangeboden. Het moet onze rol zijn de drempels weg te nemen en mogelijkheden te bieden aan innovatieve initiatieven die vanuit de maatschappij zelf ontstaan.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Schiltz, u wekt de indruk dat ik de nadruk op de digitale economie leg, maar dat klopt niet. Ik heb ook naar de fabriek van de toekomst verwezen. Het punt is net dat we ons dit niet als een tegenstelling mogen voorstellen. Dat is de clou van het verhaal. De digitalisering wordt de rode draad doorheen alle economische ontwikkelingen. Dit geldt voor energie, transport, behandeling van afvalstromen of zelfs arbeidsorganisatie. Google heeft een bril ontwikkeld die het mogelijk maakt barcodes onmiddellijk te lezen. Dit zorgt voor een snellere organisatie van de arbeiders. De digitale mogelijkheden openen deuren op een manier die vroeger ongezien was. Die mogelijkheden vormen de rode draad.

Er wordt eigenlijk niet meer over de triple helix gesproken. Ik heb het even opgezocht. Het is nu de quadruple helix. De consument en het maatschappelijk middenveld spelen hier ook een belangrijke rol in. We kunnen ons natuurlijk afvragen wie de vijfde partner zal zijn. Dit kan natuurlijk ook maar een paar jaar meegaan voor er iets nieuws moet komen. We kunnen nu al weddenschappen over de vijfde partner afsluiten.

Minister, ik ben het er volmondig mee eens dat het probleem van de valorisatie moet worden aangepakt. Het is alsof we een heel goede loper op blote voeten of met heel zware schoenen laten lopen. Het geraakt niet verkocht. We moeten hierop inzetten.

iMinds en IMEC spelen op dat vlak een cruciale rol. Zij bewijzen op het terrein hoe goed we zijn en hoe goed we dat kunnen vermarkten. Het succesverhaal van IMEC is dan ook toonaangevend.

Een tweede punt waar ik volledig achter sta, is de aandacht voor kmo's. We moeten ervoor zorgen dat de nieuwe ontwikkelingen geen speeltuin worden waarop enkel grote bedrijven worden toegelaten. Ook kmo's kunnen hier een rol in spelen. Door hun eigenheid en hun flexibiliteit kunnen kmo's vaak snel op creatieve nieuwe ontwikkelingen inspelen. Ze beschikken over alles om hierop in te spelen.

Ik heb deze ochtend toevallig een artikel in De Standaard over StageCo gelezen. Dat is een schitterend verhaal. Het bedrijf is ooit begonnen met een tent op Rock Werchter en bouwt nu 190 ton zware podia voor U2. Dat is enorm indrukwekkend. Dat zijn de succesverhalen die we moeten verkopen, waar we aandacht aan moeten besteden en die we moeten ondersteunen.

Er is voor de overheid een grote opdracht weggelegd. Ik ben het er volledig mee eens dat het van onderuit moet groeien. We moeten alle kansen bieden. De opdracht van de overheid situeert zich op twee vlakken.

Eerst en vooral moeten we zorgen voor een correct wetgevend kader voor het gebruik van nieuwe applicaties voor de consument van de nieuwe technologieën. We moeten de industrie tevens ondersteunen om in de nieuwe ontwikkelingen mee te gaan.

Daarnaast moet de overheid de nieuwe ontwikkelingen tijdig ontdekken en ondersteunen. We moeten hier de juiste aandacht aan besteden. We moeten zoeken wat in ons economisch middenveld en in ons innovatielandschap bottom-up groeit. Ook dit omvat twee elementen.

We moeten beschikken over een kader voor het ondernemen. Dat is zeer algemeen. Daarnaast moeten we echter ook de juiste keuzes maken. Voor politici geldt innovatie vaak als iets wat niet sexy en veeleer saai is. Het lijkt me echter omgekeerd te zijn. Dit is wel degelijk sexy, zeker met alle mogelijkheden die de digitalisering biedt. Zoals met veel sexy zaken het geval is, is hier ook een gevaar aan verbonden. We kunnen kansen missen en we moeten ervoor zorgen dat we de nieuwe ontwikkelingen op de juiste wijze ingang laten vinden in de economie en in de maatschappij. We moeten er immers aandacht voor hebben dat dit ook deels destructief is.

Minister, we blijven dit zeker op de voet volgen. We zullen hier de komende jaren immers steeds meer op moeten inzetten.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Diependaele, ik wil even iets verduidelijken. Indien ik stel dat we ervoor moeten zorgen dat we met onze instrumenten de juiste spelers vinden, bedoel ik niet dat we moeten selecteren. We moeten er net voor zorgen dat wie iets wil starten of proberen dat in de vierde industriële revolutie past, daar de toegang toe krijgt. We moeten een rijke humuslaag aanleggen van waaruit sommigen zullen groeien en anderen slechts een beetje zullen groeien alvorens weer te sterven. Dat is de essentie van innovatie. Iedereen moet de kans krijgen te proberen en te falen. Dat hoort er vast en zeker bij.

Ik ben het ermee eens dat wij niet moeten bepalen wie de innovatieve toekomst zal inluiden. In het verleden is gebleken dat politici vaak het slechtst zijn geplaatst om dergelijke keuzes te maken.

Om snel clusters te kunnen vormen, is de kleine schaal zeker een zegen. Daar ben ik het absoluut mee eens. Net om die reden heb ik aangehaald dat we op creatief vlak zeer sterk zijn. In dit kleine land, dat een voorschoot groot is, ontmoeten we elkaar allemaal. Op die manier ontstaan vaak briljante ideeën. Er zijn veel kiemen van innovatie. Met betrekking tot de vermarkting en de valorisatie kunnen we nadien tegen de drempel van de schaalgrootte botsen.

De eerste drempel is de vlotte toegang en de laagdrempeligheid voor de mensen die willen innoveren. Ik heb het dan over de instrumenten, over de ondersteuning, over de gedeelde voordelen van de clusters en over de wetgevende obstructies.

Daarnt is terecht vermeld dat we op dat vlak nog heel wat werk hebben. We moeten goed overleggen met de federale overheid. We mogen niet opnieuw een veelheid aan regels creëren. We proberen net de regels te reduceren. Less is more op dit vlak. De innoverende ondernemers die onze economie een boost willen geven, vragen niet om talloze ondersteuningsmechanismen: ze willen gewoon heel eenvoudige en duidelijke systemen waarmee ze snel aan de slag kunnen gaan.

We missen de trein niet, zegt u. Ik denk inderdaad niet dat we superslecht bezig zijn. Anders zou ik wel iets dramatischer spreken. Veel initiatieven werken in de goede richting. Ik ben blij dat u de kmo's niet vergeet. 70 procent van onze economie draait op kmo's, dat is al vaak gezegd. Dat is wat ik wou zeggen in verband met management. Er zijn veel start-up's, veel jonge of minder jonge mensen die helemaal mee zijn met de vierde industriële revolutie en die het digitale hebben verweven in hun DNA. Zij zetten kleinschalige maakateliers en clusters op. Daaraan ontbreekt het niet. Het zijn de traditionele kmo's die geen risico willen nemen, of die vaak niet inzien wat op termijn de meerwaarde kan zijn. Ze zijn moeilijker in die clusters te betrekken. Maar u hebt gelijk dat we daar werk van moeten maken en dat we op die manier onze kmo's naar een volgend niveau kunnen tillen en ervoor kunnen zorgen dat onze kleinschaligheid en creativiteit niet meer op die drempel van valorisatie botsen, zodat ook dat segment van onze economie, het belangrijkste segment, mee kan groeien in de vierde industriële revolutie. Minister, dan denk ik dat de welvaart in de Vlaamse regio zal bloeien als nooit tevoren.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy (CD&V): Na dit gejubel toch even de voeten op de grond. We moeten kijken naar de output. Die kunnen we afmeten aan de productiviteitsgroei in Vlaanderen over de voorbije jaren. Die is wat gestagneerd. We hebben dus werk voor de boeg. Ik zeg dat op een constructieve manier. Die output moeten we altijd voor ogen houden als we ons afvragen hoe innovatie bijdraagt tot de productiviteit van onze economie.

Minister, u zei dat nabijheid een troef is. Dat is zeker waar. Maar het is niet omdat we allemaal dicht bij elkaar wonen dat we gemakkelijk met elkaar samenwerken. Dat moet ook in ons beleid een prioriteit zijn, om het waar te maken dat we van die nabijheid een kans maken en niet een gebrek.

Ik sta helemaal achter de aanpak van de clusters. De kunst is 'how to pick your winners', en vooral 'who's going to pick them'. In de hervorming van in de eerste plaats IWT, FWO en het Agentschap Ondernemen en in de tweede plaats PMV, die op het getouw staat en die ik ook steun, moeten we bijzondere aandacht hebben voor de onafhankelijkheid en objectieve manier waarmee die instellingen in de toekomst beslissingen zullen nemen. Minister, daarmee staat of valt het succes van uw innovatiebeleid. Nog belangrijker dan het budgettaire pad naar de 3 procent is hoe we die middelen besteden, wie we daarin zeggenschap geven en wat in die instellingen het gewicht is van de academische en de industriële wereld. We moeten daar heel in het bijzonder aandacht voor hebben, ook voor het aandeel van de politieke wereld in sommige van die instellingen. We hebben het over een quadruple helix. Als we spreken over een vijfde, zal die vijfde nooit de politiek worden. Dat is een groot gevaar in deze materie.

Minister, dat is de essentie van de opdracht waarvoor u en de meerderheid hopelijk samen met de oppositie staan: hoe kunnen we die hervorming zo organiseren dat op de langere termijn een economische en academische analyse altijd prioritair is in vergelijking met de politieke analyse?

Minister, u maakte nog een opmerking over de btw. Dat is en blijft een groot probleem. Als u vandaag op Amazon koopt, dan zult u – kijk het maar na – waarschijnlijk btw betalen in Limburg. Pardon, in Luxemburg. (*Gelach*)

Of u achter deze lapsus iets moet zoeken, dat laat ik aan u over. Ik bedoel Luxemburg omdat de btw daar lager is en omdat veel websites zeggen, zelfs Amazon: "Bespaar ons die moeite om daar iets aan te doen." Ik weet niet of wij het instrumentarium hebben om in al die zaken na te gaan of er inbreuken zijn op de btw-regeling. Ik vrees van niet. Het is ten eerste uw bevoegdheid niet en ten tweede, als we alle websites moeten controleren die leveren aan Vlaanderen: 'bonne chance'. Er is nu wel de nieuwe maatregel met betrekking tot nachtarbeid in het kader van e-commerce, die de kern van het probleem zal aanpakken. Maar het is niet omdat Europa een richtlijn gewijzigd heeft dat de websites hun beleid wijzigen.

Dat is wat ik in grote lijnen wou zeggen over deze grote discussie over de vierde industriële revolutie, die in dit parlement gelukkig volop woedt.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik ben heel blij met deze replieken. Ze steunen mij nog meer om de hervormingen die ik wil doen, effectief door te voeren. Voor mij is daarin de objectiviteit essentieel.

Mijnheer Van Rompuy, u zegt dat de derde macht de overheid is en de vierde macht de maatschappij en de stakeholders. Dan hoop ik dat politici de band vormen tussen de derde en de vierde macht en dat zij niet de vijfde macht worden. Daarin steun ik u. Zij moeten niet de vijfde macht zijn, maar de band tussen die derde en vierde macht. Dat lijkt mij essentieel.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Rompuy, ik was een beetje geschrokken door wat u zei. Ik mis uw natuurlijk familiaal enthousiasme en uw toekomstgerichtheid om dit project te ondersteunen. U leek mij op drie punten zeer pessimistisch.

De overheid en dus ook de politici zijn al een onderdeel van die triple of quadruple helix. Wij hebben daarin een zeer belangrijke rol te spelen. Ik denk dat u bedoelt dat politici niet de concrete projecten moeten uitkiezen. Daar ben ik het volledig mee eens. Dat laat je over aan de academici, die de excellentie kwalificeren op basis waarvan wordt gekozen. Het leek mij van weinig vertrouwen te getuigen in de overheid en de politici.

Men heeft in Europa blijkbaar een systeem om effectief de output van innovatie en dergelijke meer te meten. Dat hebben we vorige week gehoord van de permanente vertegenwoordiging. Daarin doen we het in Vlaanderen nog altijd zeer goed. We staan bij de top van Europa. Daarom ben ik het fundamenteel niet eens dat die output gestagneerd zou zijn of moeilijk liggen. We zijn nog altijd bij de betere. Wat we nu moeten doen, is dat omzetten in euro's. Wij moeten dat valoriseren, in waarde omzetten.

Ik ben het met u eens dat de nabijheid op zich niet voldoende is. Je moet ook kunnen samenwerken. Uit de verslagen van de Europese Commissie blijkt dat wij nog meer moeten inzetten op het internationale, maar wij zijn wel een zeer interessant innovatielandschap. Kijk maar naar de digitalisering en het internet. Wij hebben zowat de meest performante kabelinfrastructuur ter wereld. U weet dat er daarover juridische conflicten zijn, maar dat is een heel ander verhaal. Wij behoren bij de top van de wereld. Er is een tweede voorbeeld, dat ouder is en waar we de kans wel een beetje gemist hebben: de elektrische wagen. Wij hadden daar de ideale infrastructuur en maatschappelijke omgeving om die meer te testen en uit te proberen, om proefprojecten op te zetten. Daar hebben wij in het verleden het een en ander laten schieten.

Ik ben het met u eens dat nabijheid niet voldoende is. Je moet ook de juiste instelling hebben om samen te werken. Maar het kan effectief een troef zijn.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy (CD&V): Het woord 'familiaal' valt en het wordt dus een persoonlijk feit.

Ik ben blij dat u alles plaatst onder de noemer 'enthousiasme'. U leert blijkbaar een aantal dingen van mijn familie en mijn partij, ik heb een aantal dingen geleerd van uw partij. Om geloofwaardig te zijn, moet je altijd 'parler vrai': de zaken zeggen zoals ze zijn. U zegt dat we het zeer goed doen op het vlak van innovatie. U hebt daaraan toegevoegd dat we ons moeten verbeteren in de transformatie. Dat is net mijn punt. Ik heb gezegd dat de productiviteitsgroei onvoldoende is in Vlaanderen en dat we daar moeten aan voortwerken. Ik doe dit niet op een negatieve manier. Dit is een aansporing voor ons allemaal om het beter te doen. Ik ga mij niet bezighouden met een aantal dossiers uit het verleden om mijn punt nog wat te staven. Ik ben al duidelijk genoeg geweest.

Wat mij betreft, is de slotsom dat we het in dit dossier over de belangrijkste dingen eens zijn, ik wou enkel nog eens duidelijk maken dat het voor mij een belangrijk aandachtspunt zal zijn om na te gaan hoe we de hervormingen die de minister plant op een objectieve manier kunnen doorvoeren. We mogen daarbij niet vergeten dat de overheid veel breder is dan alleen maar de politiek.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): We zijn het inderdaad over heel veel dingen eens. Er zijn nog veel uitdagingen en er is nog veel werk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord inzake ontworpen steunzones – 1544 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het samenwerkingsakkoord rond de specifieke steun aan ontworpen zones – 1687 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Minister, op 12 maart 2015 heeft de Kamer een langverwacht wetsontwerp goedgekeurd rond de ontworpen zones. Die ontworpen zones maken het mogelijk dat Turnhout en Genk kunnen worden erkend als steunzone. Dit is het gevolg van het federale pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance van 15 mei 2014. Hierin werd het voornemen opgenomen om zones af te bakenen en de bedrijven die in deze zones liggen een fiscaal gunstregime te geven.

In artikel 16 van dit pact staat geschreven: "In geval van collectief ontslag kan het gewest waarin één of meerdere getroffen vestigingen zijn gelegen, binnen een termijn van drie jaar nadat de kennisgeving is verricht, aan de minister bevoegd voor Financiën een steunzone met toepassingsperiode van maximum zes jaar voorstellen, op voorwaarde dat het betrokken gewest een samenwerkingsakkoord met de Federale Regering heeft gesloten".

Beste collega's, de regio Turnhout heeft de voorbije jaren zulke collectieve ontslagen gekend. Alleen al de ontslagen bij Philips Innovative Applications – 354 – en Heinz Belgium – 157 – zijn samen goed voor meer dan 500 ontslagen. Binnen een straal van 5 kilometer rondom de Philips-site vielen niet minder dan 605 collectieve ontslagen te betreuren tussen juli 2012 en april 2014.

Op de federale ministerraad van 18 december 2014 werd een voorontwerp van wet en een ontwerp van samenwerkingsakkoord goedgekeurd. Het samenwerkingsakkoord tussen de gewestelijke regering en de Federale Regering betreft de cumul van steunmaatregelen, zodat die de maximaal toegelaten steun – het maximale steunplafond – door de EU niet overtreft.

De steunmaatregel betreft een fiscale maatregel waarbij het aanwerven van nieuw personeel wordt gestimuleerd. De werkgevers krijgen een voordeel van 25 procent korting op de doorstorting van hun bedrijfsvoorheffing voor die nieuwe personeelsleden en dit gedurende twee jaar. Een voorwaarde is wel dat deze bijkomende tewerkstelling minstens drie jaar – voor kmo's – of vijf jaar – voor grote ondernemingen – blijft duren. De nieuwe aanwerving dient ook het gevolg te zijn van een investering of een overname van een bedrijf. Een voorwaarde is dat er eerst gewestelijke steun is verleend omtrent die investering. Dit kan bijvoorbeeld strategische transformatiesteun zijn of eventueel andere steun. Welke gewestelijke steun hiervoor in aanmerking zal komen, wordt nog in een lijst gegoten. Dat laatste hebt u, minister, geantwoord op mijn schriftelijke vraag.

Er zullen dus twee steunzones worden ingediend bij de Federale Regering: één voor Genk en één voor Turnhout. Tussen beide zones is een deel overlapping. De industrieterreinen die reeds binnen de zone rond Genk werden meegenomen, zullen niet meer worden meegenomen in die rond Turnhout. Nu het KB is aangepast, kan het gewest officieel deze steunzone voordragen.

Voor de bedrijven en arbeiders in deze gebieden is de afbakening van cruciaal belang. Door de steunmaatregel worden investeerders aangetrokken, krijgen bedrijven zuurstof en creëren we effectief nieuwe jobs.

Het is dus belangrijk dat Vlaanderen nu snel handelt om de steun zo snel mogelijk ingang te laten vinden. Zo geven we de streek, die het al moeilijk heeft, extra zuurstof. De goedkeuring van het wetsontwerp door de Federale Regering is een eerste stap. Met andere woorden minister, u bent nu aan zet. Hopelijk bent u in dezen ook van mening dat er niet mag worden getreuzeld, want vandaag kijken bedrijven of zij kunnen investeren en waar. Ze bekijken of de regio rond Turnhout of rond Genk daarvoor interessant is.

Minister, bij mijn vraagstelling zal ik een aantal keren terugkomen op mijn schriftelijke vragen. Het was toen te vroeg om bepaalde antwoorden te geven. Uit de schriftelijke vragen begreep ik dat u in volle voorbereiding was. Ondertussen heeft de Federale Regering de nodige beslissingen genomen en hoop ik dat u klaar bent en duidelijke antwoorden kunt geven op mijn vragen.

In uw antwoord op mijn schriftelijke vragen uit februari gaf u aan dat er reeds diverse gesprekken gevoerd werden tussen de Vlaamse en federale diensten, zowel op het niveau van de politieke kabinetten als op het niveau van de administraties. Gelijktijdig werden reeds de teksten besproken waarom de Vlaamse overheid formeel aan de federale overheid de erkenning van de zones rond Genk en Turnhout zal vragen. Het ontwerp-KB en het samenwerkingsakkoord kunnen maar ingediend en ondertekend worden nadat de federale wet gewijzigd is.

Minister, zijn de inhoudelijke besprekingen rond het ontwerp-KB en het samenwerkingsakkoord rond of moeten die nog worden aangepast? Welke timing

plant u voor de indiening van deze documenten? Wanneer kan de steunzone effectief worden erkend? Welke stappen moeten er nog worden gezet voordat de bedrijven effectief kunnen genieten van deze maatregelen?

Minister, om in aanmerking te komen voor de fiscale gunstregeling moet men gewestelijke investeringssteun ontvangen. Daarvoor zou een lijst worden opgesteld. Is deze lijst al verder uitgewerkt en besproken? Zo ja, kun u een overzicht geven van de maatregelen die op deze lijst staan? Zo neen, wanneer plant u deze lijst rond te hebben?

Minister, een zone die zoekt op welke manier zij zich kan versterken, heeft ook aandacht voor streekoverleg en voor de manier waarop zij zich als zone en met een streekvisie moet organiseren. Ik kom daarom graag terug op mijn schriftelijke vraag in verband met de reflectie die bezig is over de toekomstige plaats van streekbeleid en streekoverleg. U was op dat moment nog bezig met een interne reflectie. Ik hoop dat er een aantal stappen vooruit zijn gezet. Is het al duidelijk welke actoren uit de streekwerking zouden worden betrokken bij deze interne reflectie? Welke voorlopige of definitieve conclusies kunt u trekken uit dit overleg? Welke richting wilt u uitgaan met het toekomstig streekbeleid en streekoverleg?

Minister, bedrijven of gemeenten die tot zo'n steunzone behoren en aanspraak kunnen maken op het fiscaal gunstregime werden tot voor kort nog niet op de hoogte gebracht omdat er nog wat onzekerheden waren over de federale wetgeving. Op het moment dat er duidelijkheid is en de steunmaatregelen effectief van kracht kunnen worden, is het belangrijk dat iedereen op een gepaste manier op de hoogte kan worden gebracht en dat bedrijven weten hoe zij hun weg kunnen vinden. Hoe plant u de timing? Hoe wilt u deze gemeenten en bedrijven informeren? Kunt u een overzicht geven van alle kanalen en middelen die u zult gebruiken om hen op de hoogte brengen? Heeft er iemand een coördinerende rol en begeleidende rol voor deze bedrijven? Voor wie is die coördinerende rol weggelegd? Hoe kan een nieuw bedrijf dat zich wil vestigen binnen de steunzone weten dat er een steunzone actief is en er een fiscale gunstmaatregel is? Voor wie is hier een ondersteunde rol weggelegd?

Ten slotte, minister, is het zo dat de lijst om in aanmerking te komen voor deze steunmaatregel in principe vastligt voor zes jaar. Maar dat betekent dat in eenzelfde gemeente het ene reeds bestaande bedrijventerrein dat wel voorkomt op de lijst kan genieten van de steun en een ander bedrijventerrein dat tijdens de zes jaar in ontwikkeling is niet op de lijst voorkomt en niet kan genieten van deze steun. Het is dus mogelijk dat de ontwikkeling van twee bedrijventerreinen, zelfs op eenzelfde grondgebied en in eenzelfde streek, in onevenwicht is.

Minister, hoe wilt u dit knelpunt aanpakken? Kunt u dit als minister aanpakken? Waarom wordt er niet vertrokken van alle industrieterreinen die zich binnen een bepaalde gemeentegrens bevinden in plaats van de bedrijventerreinen nominatief te benoemen? Ik weet dat er een aantal oppervlakenormen zijn, maar toch denk ik dat dat misschien een invalshoek zou kunnen zijn. Waarom zou dat eventueel niet kunnen? Als er onduidelijkheden zijn over de grenzen van de bedrijventerreinen, wie kan daar dan uitsluitsel over geven? Kunnen er dan eventueel nog correcties gebeuren?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, mevrouw Rombouts heeft een zeer uitgebreide toelichting gegeven. Zowat alle elementen die in haar inleiding en in haar vragen aan bod kwamen en specifiek gingen over de regio Turnhout, gelden mutatis mutandis ook voor de ontworpen zone in Limburg. Ik zal al die elementen en vragen dus niet herhalen.

Ik wil wel een bijkomend element aanhalen, dat ook leeft bij een aantal werkgeversorganisaties in Limburg, in het bijzonder het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden (VKW) Limburg. Zij hebben de bekommernis wereldkundig gemaakt dat een aantal bedrijven in Limburg uit de boot dreigen te vallen omdat ze niet gelegen zijn in de door de Vlaamse Regering afgebakende steunzone van 40 kilometer rond Ford Genk. Nochtans was er in Limburg altijd te horen dat alle Limburgse bedrijven in aanmerking zouden komen voor de steun inzake ontworpen zones.

Anderzijds dreigen een aantal Limburgse bedrijven de bedoelde steun mis te lopen omdat ze ruimtelijk gezien niet op een bedrijventerrein liggen, maar wel in een gemengde zone of in een andere ruimtelijke categorie. Men zou er dan van kunnen uitgaan dat het in feite logisch zou zijn dat zij, wanneer zij investeren en arbeidsplaatsen en jobs creëren, ook wel steun zouden verdienen.

Er zijn een aantal plaatsen, onder andere in mijn eigen stad Genk, waar hele concentraties van bedrijven gevestigd zijn, zoals C-mine, dat in een zone van openbaar nut ligt, of Xentro, dat in een bijzonder plan van aanleg (BPA) 'dienstenzone' ligt. Die staan niet op de lijst van de Vlaamse Regering en zouden dus niet in aanmerking komen.

Minister, wat is de stand van zaken van het noodzakelijke samenwerkingsakkoord dat moet worden gesloten met de Federale Regering voor het dossier van de steun aan ontworpen zones? Er was al een ontwerpakkoord, dat nu liefst zo snel mogelijk moet worden geformaliseerd.

Bent u, gezien de toelichting die ik net heb gegeven, bereid om de lijst van bedrijvenszones in Limburg verder te verfijnen?

De impact die deze maatregel zal hebben, lijkt mij te beperkt om massaal buitenlandse investeerders aan te trekken. We moeten in eerste instantie focussen op onze eigen Limburgse ondernemers die een beroep kunnen doen op de steunmaatregel als ze personeel aanwerven. Het is belangrijk dat wij die Limburgse bedrijven goed informeren en dat we hen sensibiliseren. Hoe zult u dit communiceren zodat die maatregel voldoende bekend en vooral ook duidelijk wordt voor de Limburgse bedrijven?

Ik heb gezien dat UNIZO Limburg al een origineel filmpje heeft gemaakt, waarin op een zeer originele manier toelichting worden gegeven bij de voorwaarden, de wetgeving enzovoort. Een dergelijk filmpje kan tot voorbeeld strekken om onze bedrijven op een originele, maar vooral heldere en duidelijke manier te informeren en sensibiliseren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Op mijn beurt zal ik proberen niet in herhaling te vallen.

Ik wil eerst een vraag stellen over het samenwerkingsakkoord. Mijn tweede vraag zal gaan over de bijzondere positie van de logistiek, met name in Limburg waar dit een speerpuntsector is. Ten slotte wil ik proberen om een aantal zaken praktisch uit te klaren.

Minister, het feit dat er op 12 maart 2105 een wetsontwerp werd goedgekeurd, noodzaakt ons om de samenwerkingsakkoord af te sluiten. Welke timing stelt u voorop om dat rond te krijgen, namelijk om het af te sluiten en het te valideren?

Zodra het er is, zullen we in detail moeten bekijken hoe het begrip vervoersector versus logistiek wordt gedefinieerd. Europa sluit de investeringen in de

vervoersector en de infrastructuur eigenlijk uit. Moeten we die horde wel nemen, zeker als je ziet hoeveel toegevoegde waarde er zou kunnen worden gecreëerd als je logistiek op een duurzame wijze organiseert?

Ten slotte wil ik een aantal praktische aspecten uitklaren. Ik begrijp dat er wel wat enthousiasme en vraag bestaat. Men stelt de vraag naar aanvraagformulieren voor bedrijven. Wanneer kan men en hoe zal men zich tot u kunnen richten om van relancemaatregelen te kunnen genieten? Hoe zult u ervoor zorgen dat die aanvraagformulieren voldoende klantvriendelijk worden opgesteld en eenvoudig te hanteren zijn op administratief vlak, ook voor zeer kleine kmo's?

Het lijkt me geen vorm van duurzame relance om vooral consultancybedrijven met ellenlange en zeer ingewikkelde plichtplegingen te subsidiëren.

Minister, we gaan ervan uit dat op deze manier bijkomende tewerkstelling zal worden gecreëerd. Zal dit als een indicator aan de monitoring van het SALK worden toegevoegd? Wat is, met andere woorden, eigenlijk de nulmeting in dit verband? Hoe zult u met de bijkomende tewerkstelling omgaan?

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Voorzitter, ik ben zeer tevreden met de goedkeuring van de wet betreffende de ontwrichte zones. Het vertrek van Ford Genk heeft een serieus gat in de Limburgse economie geslagen. Dankzij deze maatregel zal nieuwe bedrijvigheid ontstaan en zal nieuwe werkgelegenheid worden gecreëerd.

Het systeem van de ontwrichte zones betekent een noodzakelijke ondersteuning van onze eigen Limburgse en Kempense bedrijven. Het zijn voornamelijk onze kmo's die voor de duurzame werkgelegenheid zorgen. De term is hier al vaak gevallen. Het zijn die bedrijven die in de Limburgse groei en toekomst investeren.

Minister, een voorwaarde om van de steun gebruik te kunnen maken, is dat het bedrijf al gebruik moet maken van de gewestelijke steun. Ik heb u al eerder gevraagd de lijst zo uitgebreid mogelijk te maken. De kmo's moeten zeker deel uitmaken van de steunzones. Ik denk dan aan de kmo-portefeuille en dergelijke. Ik vertrouw erop dat u hiermee rekening hebt gehouden.

Natuurlijk is geen enkele wet perfect. Dit geldt ook voor de wet betreffende de ontwrichte zones. De goedkeuring heeft wel zeer lang op zich laten wachten. Dat is niet de schuld van de Federale Regering en zeker niet van de Vlaamse Regering. De Europese Commissie is de oorzaak van de vertraging. We kunnen daar nu niets meer aan doen. De timing is wat ze is.

We moeten echter iets kunnen doen voor de bedrijven die ten gevolge van dit uitstel uit de boot dreigen te vallen. De goedgekeurde wet bepaalt immers dat de bedrijven voor de aanvang van het investeringsproject een formulier moeten invullen. Aangezien er zeer lang moest worden gewacht, hebben bepaalde bedrijven recent beslist dat de bijkomende investeringen en aanwervingen niet langer konden worden uitgesteld.

Deze bedrijven mogen niet worden gestraft. Ze moeten eigenlijk worden beloond. In moeilijke economische omstandigheden hebben zij het aangedurfd mensen aan te werven. Ik sta dan ook volledig achter de vraag van VKW Limburg en van Voka Limburg om een terugwerkende kracht in te bouwen.

Dit is misschien een moeilijke vraag. Uit een rondvraag die Voka Limburg deze week heeft gehouden, blijkt dat 80 procent van de bedrijven wil investeren en

bijkomend personeel wil aanwerven, op voorwaarde dat ze binnen de ontwrichte zone steun krijgen. Nog opmerkelijker is dat 60 procent van deze bedrijven niet tot investeringen zal overgaan indien ze niet van deze maatregel kunnen genieten.

De sluiting van Ford Genk drijft de werkloosheid in Limburg met 3,6 procent op. In vergelijking met de rest van Vlaanderen is dit opmerkelijk. De bedrijven die bijna twee jaar hebben gewacht en uiteindelijk recent hebben beslist tot noodzakelijke investeringen over te gaan, mogen we niet in de kou laten staan. We moeten dit ook een beetje symbolisch interpreteren. Mijn vraag luidt dan ook of de mogelijkheid bestaat in het systeem van de ontwrichte zones een terugwerkende kracht in te bouwen voor de bedrijven die sinds de goedkeuring van de wet reeds hebben geïnvesteerd en werkgelegenheid hebben gecreëerd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Voorzitter, aangezien al heel wat vragen zijn gesteld, zal ik me tot de essentie beperken.

De sluiting van Ford Genk is 2,5 jaar geleden aangekondigd. De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft de wet betreffende de conductiviteit een jaar geleden goedgekeurd. Ik stel echter vast dat de ontwrichte zones er nog altijd niet zijn.

Het heeft geen zin de zwartepiet door te schuiven. Het valt echter niet uit te sluiten dat bepaalde bedrijven die wilden investeren maar hebben gewacht en gewacht. Het zou bijzonder jammer zijn jobs verloren te laten gaan door de traagheid van de procedure.

Minister, de feiten zijn wat ze zijn. We moeten nu vooruit. Ik hoop dat snel kan worden geland. Ik ben dan ook in eerste instantie bezorgd om de timing. Kunt u in dit verband wat concreter zijn? Ik verwijs in dit verband naar de aankondigingspolitiek van de voorbije maanden. Er is gesproken over het begin van het jaar, over de lente en over de zomer. Ik hoop dat het niet de zomer van volgend jaar zal worden.

Mijn tweede vraag lijkt me essentiëler en heeft betrekking op de innovatie. Er is in deze commissie al regelmatig over het belang van innovatie gesproken. We hebben het er daarnet, naar aanleiding van de vorige vraag om uitleg, nog over gehad. Ik vind het dan ook vreemd dat de wetenschapsparken en de zogenaamde incubatoren niet in de lijst zijn opgenomen.

Ik vind dit jammer. Dit zijn net de plekken waar nieuwe jobs moeten worden gecreëerd. In de bijenkorven moeten nieuwe initiatieven ontstaan. Die initiatieven kunnen eigenlijk nog wat bijkomende steun gebruiken. Ik denk hierbij onder meer aan C-Mine in Genk, Thor Park in Genk, de succesvolle Corda Campus in Hasselt en het wetenschapspark in Diepenbeek. Dit zijn veel concrete plekken die, voor zover ik weet, niet op de lijst voorkomen. Aangezien ze volgens mij de toekomst van Limburg belichamen, zouden ze volgens mij echter best wel op de lijst staan.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik zal het zeer kort houden. De essentie heb ik immers al gehoord in de tweede zin van mevrouw Rombouts. De federale overheid heeft een stap gezet. Wanneer mogen we ons aan een Vlaamse stap in die richting verwachten?

Minister, ik heb nog een tweede vraag. Worden naast de zones rond Turnhout en Genk nog andere zones voor deze bijzondere maatregel in aanmerking genomen?

Mevrouw Remen, u hebt zich op de Kempense en de Limburgse bedrijven gefocust. Dit kan nuttig zijn, maar ik weet niet of het nodig is. In een artikel dat in Het Belang van Limburg is verschenen, heb ik gelezen dat tien buitenlandse bedrijven zich in Limburg vestigen en op die manier een voorzichtige relance starten. Ze hebben een aantal mensen aangeworven. Het belangrijkste is dat er bedrijven komen die mensen tewerkstellen. De vraag of het Kempense of buitenlandse bedrijven zijn, lijkt me niet de belangrijkste focus. *(Opmerkingen van mevrouw Grete Remen)*

Het gaat zeker om ontwrichte zones. Het is echter belangrijker dat deze maatregel bedrijven aantrekt die werk genereren. Liefst gaat het dan ook nog een beetje om jobs in de innovatieve sectoren.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, volgens mij wordt dit mijn langste antwoord ooit. Er zijn dan ook veel vragen gesteld.

Ik wil het eerst over de timing hebben. De Vlaamse Regering heeft het ontwerp van samenwerkingsakkoord al op 19 december 2014 goedgekeurd. Dit akkoord is sindsdien inhoudelijk niet meer gewijzigd. Voor de ondertekening moeten we wachten op de publicatie van de federale wetswijziging. Het kabinet van minister Van Overtveldt zal ons informeren zodra die publicatie heeft plaatsgevonden. Op dat ogenblik kunnen we overgaan tot de ondertekening van het samenwerkingsakkoord. Het is niet direct aan ons. We wachten hierop.

Ondertussen hebben de Vlaamse en de federale diensten in nauwe samenwerking voortgewerkt. We hebben immers nog een ontwerp van koninklijk besluit nodig. Om zo weinig mogelijk tijd te verliezen, is dat ontwerp al naar de Raad van State gestuurd. We verwachten het advies tegen 20 april 2015.

De afgebakende steunzones treden pas in werking na de definitieve goedkeuring en publicatie van het koninklijk besluit. Dat zal zo snel mogelijk na de ontvangst van het advies van de Raad van State gebeuren. De federale minister van Financiën moet het koninklijk besluit finaliseren. Het moet tevens ter ondertekening aan de koning worden voorgelegd. Ik denk dat de commissieleden de wettelijke procedure beter kennen dan ik. Tot slot moet het koninklijk besluit nog in het Belgisch Staatsblad worden gepubliceerd.

Naast de definitieve goedkeuring van het koninklijk besluit en de formele ondertekening van het samenwerkingsakkoord moet de FOD Financiën het aanvraagformulier definitief goedkeuren. De FOD Financiën moet dit aanvraagformulier opstellen. Het aanvraagformulier zal samen met het koninklijk besluit waarin de ontwrichte zones worden erkend, worden goedgekeurd. Beide zijn in opmaak.

Mijnheer Van Malderen, wat de klantvriendelijkheid betreft, wil ik erop wijzen dat het aanvraagformulier volgens een vast format van de FOD Financiën wordt opgesteld. Dit is vergelijkbaar met de andere formulieren voor vrijstellingen. Het zal herkenbaar zijn. Iedereen zal snel vertrouwd zijn met dit aanvraagformulier.

Er is een verschil tussen de vervoerssector en de logistiek. De samenwerkingsovereenkomst behandelt enkel praktische procedurele zaken betreffende de uitwerking en de controle. De samenwerkingsovereenkomst bevat geen inhoudelijke punten met betrekking tot begrippen als de vervoerssector of de logistiek.

De inhoudelijke voorwaarden om voor de steun in aanmerking te komen, zijn opgenomen in de wet van 15 mei 2014 en in de Europese regels betreffende de staatssteun. De Europese Commissie beschouwt de vervoerssector als een bijzondere sector waarin het risico op een verstoring van de mededinging groter wordt geacht.

De groepsvrijstelling van 17 juni 2014 wijkt op een aantal punten af van de oude verordening uit 2008. Volgens de oude verordening konden in de vervoerssector bepaalde vervoerskosten niet in aanmerking worden genomen. De nieuwe verordening gaat uit van een transparantere visie. Enkel indien er regionale steun is, wordt de volledige sector uitgesloten. Dit impliceert dat de sector, bijvoorbeeld, wel in aanmerking komt voor de kmo-investeringssteun. Dat kan bovendien zonder uitsluiting van bepaalde kosten. Hoe ruim de vervoerssector moet worden omschreven, staat in de Europese verordening gedefinieerd. We kunnen of moeten hierover geen afspraken maken.

De lijst van de gewestelijke investeringssteun is op 27 februari 2015 goedgekeurd. We zitten niet stil. De Vlaamse Regering heeft op 27 februari 2015 een mededeling ontvangen. Ik veronderstel dat die lijst in de DORIS II-databank te vinden is. (*Opmerkingen*)

De bedrijven en de gemeenten moeten op de hoogte worden gebracht en geïnformeerd. In de tweede helft van april 2015 zijn twee infosessies gepland. De eerste sessie vindt plaats in Turnhout op 21 april. De tweede sessie vindt plaats in Genk op 27 april. Tijdens de infosessies zullen vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en de FOD Financiën de maatregel toelichten en vragen beantwoorden.

Het Agentschap Ondernemen zal de coördinatie van de maatregel op het niveau van de Vlaamse overheid op zich nemen. Het blijft echter belangrijk te benadrukken dat het in de eerste plaats een fiscale maatregel betreft. De federale overheid is bevoegd om te oordelen over de modaliteiten van de steunverlening.

De maatregel zal voldoende worden bekendgemaakt. We zullen hierbij gebruik maken van allerlei kanalen, zoals websites, nieuwsbrieven, infosessies. De federale overheid, de Vlaamse overheid, de lokale overheden, het middenveld en de bedrijfsorganisaties zullen hiervoor zorgen. Mensen zullen moeite moeten doen om hier niets over terug te vinden.

De lijst ligt eigenlijk vast voor zes jaar. De wet vereist dat de aangeduide ontworpen zones gezamenlijk beperkt zijn qua oppervlakte en qua aantal inwoners. Het is voor de federale overheid dan ook noodzakelijk dat er met definitieve en vaste lijsten van bedrijventerreinen wordt gewerkt. Op die manier kan exact worden berekend hoe groot het geselecteerd gebied is en hoeveel marge er nog overblijft.

Ik ben me bewust van de nadelen van dit systeem met een limitatieve en niet-evolutieve lijst. Dat is het kader dat ons is opgelegd. Ik heb de federale minister van Financiën om meer flexibiliteit gevraagd. De federale wet voorziet echter niet in de mogelijkheid tot actualisering.

Een zone kan door middel van een nieuw koninklijk besluit opnieuw worden samengesteld. Dit moet echter passen binnen de door de wet vooropgestelde voorwaarden. Een van de vereisten is dat dit binnen een periode van drie jaar na het collectief ontslag van minstens 500 werknemers gebeurt.

Om die reden is het ook niet mogelijk naar alle bedrijventerreinen in de betrokken gemeenten te verwijzen. De terreinen moeten exact worden gedefinieerd en benoemd. Op die manier ontstaat volledige duidelijkheid over de vierkante meters. Aangezien er een maximale oppervlakte en aantal inwoners is, valt het overigens niet aan te raden volledige gemeenten aan te duiden. Op die manier zouden we het ter beschikking gestelde quotum en de maximale oppervlakte sneller bereiken. De keuze voor bestemde bedrijventerreinen is een keuze voor een maximale benutting van de maatregel binnen het kader dat de federale overheid heeft gecreëerd.

We hebben met de FOD Financiën een overeenkomst bereikt over de investeringen door werkgevers in de steunzone op een adres dat niet in het koninklijk besluit is opgenomen of voor investeringen op plaatsen in de steunzone waarvoor nog geen adres bestaat. In dat geval kan de werkgever het perceelnummer gebruiken. Aan de hand van het perceelnummer zal worden nagegaan of de investeringen zich binnen de zone bevinden.

Het Agentschap Ondernemen heeft een tool voor de ondernemingen ontwikkeld. De bedrijven zullen gemakkelijk kunnen nagaan of ze al dan niet in aanmerking komen. Deze tool is gebaseerd op de databank van het geografisch informatiesysteem (GIS) en wordt door Geopunt Vlaanderen aangeboden.

Mijnheer Van Malderen, er is voor de opvolging van het SALK momenteel een indicator die de globale aangroei van het aantal jobs in Limburg per sector beschrijft. Met de resultaten van die maatregel zal rekening worden gehouden in deze globale indicator, en niet apart.

Mevrouw Rombouts, de interne reflectie over de toekomstige plaats van het streekoverleg is nog niet afgerond. 'Intern' wil hier zeggen dat wij dit doen op het niveau van de regering en de administratie. De sociale partners en de lokale besturen zijn daar nog niet bij betrokken. Ik kan dus nog geen uitsluitsel geven over welke richting de toekomstige streekwerking uitgaat. We maken in deze discussie een onderscheid tussen enerzijds de basisopdracht op het vlak van sociaal-economische streekontwikkeling die meer bottom-up wordt uitgevoerd, en anderzijds de uitvoerende opdracht van de projectontwikkelaars via het convenant van het door de Vlaamse overheid aangestuurde loopbaan- en diversiteitsbeleid. Ik hoop daar tegen de zomer meer duidelijkheid over te kunnen verschaffen.

Mevrouw Remen, ik denk niet dat die retroactiviteit mogelijk is. Ik heb daar deze week iets over zien passeren, maar ik ben vergeten wat. Ik zal dat even nakijken, ik weet het niet meer uit het hoofd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Een aantal punten zijn zeer duidelijk. Ik ben blij dat de Vlaamse Regering in deze tijd, waarin we moeten wachten op anderen en op aanpassing van Europese regelgeving, de tijd zinvol benut om alles voor te bereiden en klaar te leggen.

Minister, ik heb niet alle stappen kunnen opschrijven, ik zal die wel in het verslag kunnen nalezen. Er moeten er nog een paar worden gezet. U wacht nog op een advies van de Raad van State over het KB, dat dan ook nog eens moet worden ondertekend en moet verschijnen. Kunt u de timing inschatten? We weten wel ongeveer hoelang we moeten wachten op de Raad van State en op de ondertekening van een KB. Er zijn gemiddelde termijnen. Hebt u er op basis van die gemiddelde termijnen zicht op wanneer die maatregel effectief van start kan gaan? Ik heb begrepen dat er informatiemomenten zijn op 21 en 27 april. Het kader kan worden gecommuniceerd. Ook de bedrijven kunnen zich voorbereiden. Het zou interessant zijn om de timing te kennen.

Over het streekoverleg is de interne reflectie nog bezig. Minister, ik begrijp dat er besparingen zijn en dat er keuzes moeten worden gemaakt. Maar als er maatregelen moeten worden genomen, gaan de streekoverlegfora en de lokale partners nadenken. U zegt zelf dat u verwacht dat er een bottom-up-werking zou kunnen gebeuren. Iedereen wacht nu af welke richting het uitgaat. Ik heb begrepen dat de zomer mogelijk verlichting zou brengen. Hopelijk brengt de zon een goede boodschap. Is het de bedoeling dat elke regio zichzelf gaat organiseren? Of wilt u dat er een model wordt ontwikkeld, dat dan streekgericht kan worden ingevuld? Is het de bedoeling dat iedereen bottom-up een eigen

methodiek gaat ontwikkelen en uitrollen? Voor de mensen die vandaag al die oefening maken en gesprekken bezig zijn, zou het interessant zijn om een richting te krijgen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik heb eruit begrepen dat we er nog lang niet zijn. Ik vrees ervoor dat we de timing die Limburg voor ogen werd gehouden niet zullen kunnen halen: eind deze maand moest alles operationeel zijn en zou alles kunnen worden geïmplementeerd en zouden de aanvragen volop kunnen geschieden. Wat dat betreft, is de bijkomende vraag over de retroactiviteit, die ook vanuit de bedrijfswereld en de werkgeversorganisaties werd gesteld, belangrijk. We hebben inderdaad al heel wat tijd verloren – zonder dat ik daarvoor per se iemand met de vinger wil wijzen. Er zijn in Europa een aantal wijzigingen gebeurd, en er zijn naar verluidt vorig jaar in dit land ook verkiezingen geweest, waarna er nieuwe regeringen zijn samengesteld. Er is dus wel wat tijd verloren gegaan. Intussen zitten de bedrijven te wachten. Zij willen investeren en nieuwe werkgelegenheid creëren, maar zij kunnen dat nog niet omdat nog niet alles operationeel is. Die vraag over de retroactiviteit is dus pertinent. Minister, ik hoop dat u daarover snel duidelijkheid kunt geven.

Minister, ik heb begrepen dat de lijst van bedrijvenzones niet meer kan worden uitgebreid. Maar de oppervlakte en het aantal inwoners zijn niet meteen het goede argument. In Vlaanderen kunnen er normaal gezien vier steunzones zijn. Er zijn er nu twee. Die vier steunzones of ontworpen zones zouden maximum 2000 vierkante kilometer mogen beslaan. Daarin zouden maximum 200.000 inwoners mogen wonen. Maar zover zijn we nog lang niet. De steunzone rond Ford is ongeveer 130 vierkante kilometer en daar zijn er ongeveer 35.000 tot 36.000 inwoners. De steunzone rond Turnhout is ongeveer even groot. Die cijfers zijn in elk geval geen argument om de lijst van bedrijvenzones uit te breiden.

Minister, het is uiteraard belangrijk dat de praktische modaliteiten nu heel snel en heel efficiënt worden uitgewerkt, zodat de Limburgse bedrijven en uiteraard ook de bedrijven in de steunzone rond Turnhout snel bijkomend personeel kunnen aanwerven. De werkloosheidscijfers die gisteren of vandaag door de VDAB aan u zijn bekendgemaakt, tonen aan dat de sense of urgency in Limburg zeer groot is en dat de nood aan bijkomende werkgelegenheid er zeer hoog is.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Minister, u claimt dat u een uitgebreid antwoord had. Wie regelmatig minister-president Bourgeois of minister Vandeurzen moet ondergaan, vindt dit een beknopt antwoord. Maar dat terzijde.

Het is evident dat u zegt dat we moeten wachten op de publicatie. Misschien moeten we toch eens aandringen bij de Federale Regering. Ik heb begrepen dat het telefoonnummer van uw collega bijna publiek is. Ik vermoed dat u het kent.

Minister Philippe Muylers: Uw wens wordt ingewilligd. Ik heb zonet het bericht gehad dat het vandaag is gepubliceerd. We kunnen de volgende stap zetten.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Dat is een belangrijke toevoeging.

Wat betreft een ander punt, blijf ik een beetje op mijn honger. U verwees – en wij zullen er het verslag moeten op naslaan – naar een publicatie waarin het onderscheid tussen de logistieke sector en de transportsector werd gedefinieerd vanuit wat we onder 'transportsector' moeten verstaan. Ik versta dat dit een Europese definitie is. We kunnen dat onderzoeken. Maar onze bekommernis geldt

niet zozeer het transport an sich maar wel de toegevoegde waarde door het feit dat de containers worden geopend en behandeld en gehergroepeerd, dat er herverpakking gebeurt en warehousing enzovoort. Dat is vandaag, en zeker in de regio rond Genk gezien de inplanting in een behoorlijk dichtbevolkt en geïndustrialiseerd gebied, een heel belangrijk aandachtspunt. Hier speelt ook de vraag hoe je dit kunt verduurzamen. Minister, is naar uw aanvoelen die tak van de logistieke keten mogelijk vanuit de definitie die Europa hanteert?

En dan over de herkenbaarheid, de eenvoudigheid en de toegankelijkheid van documenten. U zegt dat de mensen, omdat het gebaseerd is op formulieren die de vrijstelling vragen, dat zullen herkennen en dat het daarom gemakkelijk zal zijn. Misschien moet u toch maar eens polsen bij de betrokken werkgeversorganisaties of die aanname klopt en of er desgevallend op dat vlak geen bijstellingen mogelijk en nodig zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. De wet is wat ze is, dat kan wel zijn, maar we weten al 2,5 jaar dat Ford gaat sluiten. Als je dan ziet dat de meest innovatieve en toekomstgerichte bedrijven en bedrijfjes, die in de incubatoren en wetenschapsparken huizen, worden uitgesloten, dan vind ik dat bijzonder jammer. Ik wil erop aandringen om, misschien achteraf want dat mag geen vertragende factor worden, hen alsnog toe te voegen. Vooral ook omdat de oppervlakte die hier wordt gehanteerd slechts 128 vierkante kilometer is, wat relatief beperkt is.

Ik wil u ook zeggen – maar daar bent u niet verantwoordelijk voor – dat heel lang de indruk werd gegeven dat heel Limburg als ontwrichte zone zou worden erkend, begrijp: alle bedrijven die daarin actief zouden zijn. Ik wist wel dat dit allicht niet zo zou zijn, maar diverse actoren hebben heel lang die indruk gegeven. Het is jammer om vast te stellen dat het veel beperkter is dan dat.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik heb uiteraard de timing niet in handen. De eerste stap is nu gezet en ik weet echt niet wat de Raad van State op 20 april zal antwoorden. Stelt u zich voor dat ze zeggen – wat ik helemaal niet hoop – dat dit een slecht KB is en dat het helemaal moet worden herschreven. Dan zal dat niet rap geregeld kunnen worden. Het is niet mijn KB, het is het KB van mijn collega. Ik zal mij niet uitspreken over de timing. Ik weet zeker niet hoe snel de koning dingen ondertekent of niet ondertekent. Ik zal mij daarover niet uitspreken. Als dat vijf dagen duurt, en nog eens tien dagen voor de publicatie, dan zitten we ongeveer aan het eind van de maand of in het begin van mei. Maar dat is niet mijn bevoegdheid.

Over het streekoverleg kan ik u zeggen dat wij ons goed moeten afvragen of de basisopdracht, die vandaag bottom-up gebeurt, een kerntaak is van de streken zelf en of het niet meer aangewezen is om de volledige aansturing en de financiering op decentraal niveau te laten organiseren. Die interne reflectie is moeilijk. Ik licht nu een tipje van de sluier, maar het kan meteen weer anders worden begrepen. Dit is iets wat wij ons afvragen en waarop wij een antwoord zoeken.

Er zijn met betrekking tot de incubatoren veel maatregelen, ook andere dan deze waarover we het vandaag hebben. Ze zijn ook heel zinvol. Daar gaat veel steun naartoe, ook binnen het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK). Daarvoor is er ook een oplossing.

Of de aanvraagformulieren eenvoudig zijn of niet, dat is een federale bevoegdheid. Ik zal daar zeker eens naar vragen. Maar ik denk dat minister Van

Overtveldt dat wel zelf zal doen. Mochten er daarover klachten zijn, zal ik die zeker overmaken aan mijn collega.

Ondertussen heb ik het antwoord binnengekregen op de vraag of die retroactiviteit kan. Het antwoord is: neen, omdat het artikel 6 van de groeps-vrijstelling zegt dat de steun een stimulerend effect moet hebben. Een stimulerend effect kan moeilijk retroactief zijn. Blijkbaar zou dat dus niet kunnen.

Mijnheer Van Malderen, uw vraag over de logistiek is vrij gedetailleerd. Ik stel voor dat u of mevrouw Lieten daarover een schriftelijke vraag stelt.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Minister, hartelijk dank. Ik kan mij bij uw laatste opmerking over retroactiviteit en bij de redenering erachter iets voorstellen. Dit toont des te meer de snelheid aan waarmee de regelgeving vandaag effectief uitvoerbaar moet kunnen zijn voor onze bedrijven.

Minister, ik vertrouw erop dat u alles zult ondernemen. Wij gaan ervan uit dat alles goed doordacht, gestimuleerd, gemotiveerd en aangetrokken wordt opdat dit zo spoedig mogelijk en als het kan nog iets spoediger ingang kan vinden.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, er is al een hele weg afgelegd. Ik hoop dat we nu in de laatste rechte lijn geen hindernissen meer zullen tegenkomen. Ik kan u alleen maar oproepen om achter de veren te zitten van uw collega-ministers in de asymmetrisch samengestelde Federale Regering.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Minister, die retroactiviteit is belangrijk. Europa legt de regels op waarmee wij akkoord moeten gaan. De conclusie is dat het onmogelijk is om steun te verlenen aan investeringen waarvan de werkzaamheden zijn begonnen voor die maatregel in werking is getreden, met name op het moment dat de steunzones effectief zijn afgebakend. Maar welk moment wordt daar nu mee bedoeld? Gaat het over 9 mei 2014 waarbij Genk werd afgebakend als steunzone? Kan dat worden onderzocht? Of is het vanaf de inwerkingtreding van het competitiviteitspact waarbij de Federale Regering heeft bepaald dat Vlaanderen vier steunzones kan vastleggen? Kan worden onderzocht of het mogelijk is om zelfs maar symbolisch terug te gaan, bijvoorbeeld naar 1 januari 2015?

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.